Johan Eriksson
Vikten av hårt arbete, envishet och lite tur

Katarina Wennstam
Om mäns våld mot kvinnor och rättsutvecklingen i praktiken

Tiger King
En överlevnadshistoria om David och Goliat

RÄTTSTRYCKET

NÄSTAN EN RÄTTSKÄLLA

#2 & 3 2019

Framgångsrik juridik

Stränga chefer. Deadlines. Tecken-begränsningar.

SÖK TILL RÄTTSTRYCKET!
RATTSTRYCKET@JURIDISKAFORENINGEN.SE

Nyexad och redo för ledningsgruppen?

På Vinge uppmuntras alla att göra skillnad. Därför har vi byggt en stol som ger dig som nyanställd en plats i ledningsgruppen.

Läs mer på vinge.se/karriar

VINGE

REDAKTIONEN

Vilket är ditt drömjobb utanför juridiken?

NATHALIE PEDERSEN
SKRIBENT
”Psykolog, vilket grundar sig i den enkla anledningen att förhoppningsvis kunna hjälpa andra.”

DINO VIDIMLIC
SKRIBENT
”Att hålla på med något som känns större och viktigare än en själv. Det är nog enda sättet att helhjärtat bränna 50 år av sitt liv på.”

JULIA ANDERSSON
SKRIBENT
”Vara en kvinnlig Ernst Kirchsteiger! Spela in tv, laga god mat och inreda drömhuset – barfota! Snacka om idylliskt.”

JEAN NABO
SKRIBENT
”Stridspilot eller bilmekaniker tycker jag verkar vara ett kul jobb!”

PHILIP ANSARI HOLM
SKRIBENT
”Transponster.”

BEATRICE SMEDENMAN
SKRIBENT
”Hantverkare av något slag! Allra helst hade jag byggt på ett tak med utsikt över stan i solnedgången, wow.”

NINAB YOUSIF
SKRIBENT
”Fotbollstränare, då Masis saknar taktiska sinnen och behöver lite hjälp på traven.”

MASIS VARDANIAN
SKRIBENT
”Fotbollsspelare, då alla vet att fotbollstränare egentligen är misslyckade fotbollsspelare.”

EMILIA HJERS
SKRIBENT
”Regissör! (I Hollywood så klart). Tänk att kunna handplocka typ Leo DiCaprio och få jobba med honom i ett år? Hade inte haft något emot det!”

SARA ALTINO
SKRIBENT
”Jag hade nog velat bli språkteknolog! Extremt tvärvetenskapligt, lagom avancerat och datorn gör större delen av jobbet.”

KIM DAHL
SKRIBENT
”Jag har älskat djur sen jag var liten och största drömmen var att bli hästveterinär. Tyvärr var jag ingen matematiker.”

CHEFREDAKTÖRERNA HAR ORDET

ALICE ARLEBO
CHEFREDAKTÖR
”Keramiker och/eller forskare. Det optimala hade varit att forska på förmiddagen och dreja på eftermiddagen.”

JOSIP LADAN
CHEFREDAKTÖR
”Spök-/talskrivare åt valfri politiker. De korrar inget, läser direkt från papperet och ställer inga krav.”

TACK TILL VÅRA HUVUDSAMARBETSPARTNERS MANNHEIMER SWARTLING, VINGE OCH LINDAHL.

KONTAKT
RATTSTRYCKET@JURIDISKAFORENINGEN.SE

ANSVARIG UTGIVARE
CHRISTOFFER ISAKSSON

OMSLAG & LAYOUT
SANDRA BERGSTRÖM

ADRESS
RÄTTSTRYCKET, JURIDISKA FÖRENINGEN
VASAGATAN 1, 405 30 GÖTEBORG

TRYCK
TRYDELLS TRYCKERI AB

Winter is coming. Dels som ett faktiskt fenomen i form av den kyligare delen av året, men också bildligt i form av kursen med stort K – kredit- och exekutionsrätt. För T5:ornas (alltså vår) del har detta inneburit att sommaren bestått av adjökramar och “vi-ses-kanske-i-februari”-sms till nära och kära.

En annalkande vinter innebär dock också att ett nytt nummer av Rättstrycket finns att tillgå. Den här gången har vi slagit på stort och bjuder dig på ett dubbelnummer där vi fullständigt dissekerat begreppet “karriär”. Oavsett om du läser din första eller sista termin, finns det nämligen en rad frågor som likväl är aktuella. Vad händer när vintern är över? Vilket blir mitt kall i livet? Och vad finns det för alternativ?

Rättstrycket är här för att upplysa dig om allt du behöver veta inför ditt kommande yrkesliv, oavsett om det är åtta eller två terminer bort. Rättstrycket har dessutom, klokt nog på temat “karriär”, synat bluffen kring de mest effektiva botemedlen mot trötthet och håglöshet. Numret är nämligen tänkt att inspirera och motivera dig när dagen, kursen eller utbildningen känns lång.

Vi i redaktionen är extra stolta över att få presentera detta nummer eftersom det innehåller material vi på förhand inte ens vågat drömma om. Vi hoppas ni kan njuta lika mycket av att läsa tidningen som vi gjorde av att sätta ihop den.

/Chefredaktörerna

/I DETTA NUMMER

8. TRÄFFA INSTITUTIONEN
Moa Bladini.

10. TRÄFFA STYRELSEN
Gabriela Ekenberg.

12. HUR HAMNADE DU HÄR?
Möt jurister verksamma i något ovanliga miljöer.

19. TIGER KING – EN ÖVERLEVNADSHISTORIA
Studenterna bakom Aurix, och matchen mellan Tiger King och Red bull.

24. ”DET ÄR ALDRIG TRÅKIGT I FÖRSVARSMAKTEN”
Kajsa Wahrenby, jurist, försvarsmakten.

28. DIPLOMATENS UD-TIPS
Dario Jović, diplomat, UD.

32. INTERVJU
Katarina Wennstam – feministisk debattör, författare och kriminaljournalist.

40. MYTHBUSTERS: KAFFE ELLER NOCCO?
En (o)vetenskaplig undersökning.

45. EUROPAPARLAMENTET – EN STUDENT BERÄTTAR
Adis Hasic, trainee på Europaparlamentet.

48.3 X OM Y

50. OSKYLDIGHETSPRESUMTIONEN
Av Julia Andersson.

52. INTERVJU
Rättstrycket möter Johan Eriksson, Sveriges främsta försvarsadvokat.

58. KONST PÅ HANDELS

Juridisk person, fysisk person, elektronisk person?

Ett arbetsliv med robotar kommer att ge upphov till nya frågor, men med framtidssäkrad juridik kan vi förbereda oss på det oväntade. Vill du vara med och lösa morgondagens utmaningar? Besök oss på lindahl.se/karriar

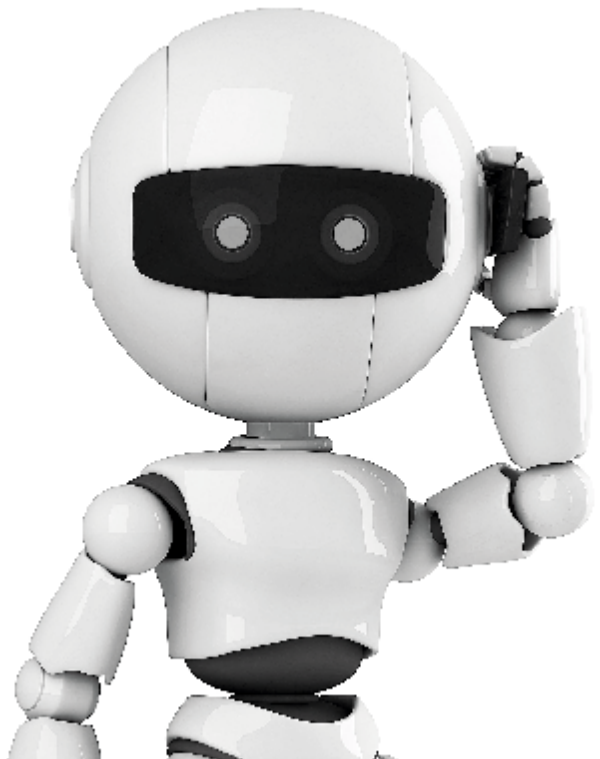

Lindahl

MOA BLADINI – ”GÖR SAKER SOM KÄNNS KUL OCH ÄR MENINGSFULLA!”

TEXT: NINAB YOUSIF OCH MASIS VARDANIAN

Rättstrycket har träffat ett av juridiska institutionens stjärnskott. Det är en empatisk person som inte är rädd för att vara envis och en person som medvetet vill bryta ner destruktiva normer. Det är ingen annan än Moa Bladini.

Skulle du kunna berätta lite om din bakgrund? Hur kommer det sig att du började studera juridik?

– Det var egentligen inte mitt förstahandsval men det fanns med på min topplista. Jag ville antingen bli psykolog, arkitekt eller jurist. Det var en idé jag hade om att hjälpa människor och forma en bättre värld, medan arkitekt-idén var mer om att jag tyckte det skulle vara roligt att måla. Men allt bottnade i att jag skulle göra något som påverkar världen.

På frågan om vad som fick Moa att börja forska svarar hon att hon skrev om objektivitet i sin examensuppsats och kände att hon inte riktigt var klar med detta, vilket ledde henne in på forskarvägen.

Var det svårt att gå från att vara student till att undervisa?

– Jag tyckte det var väldigt roligt att vara kvar på skolan men att det var en utmaning då jag ganska snabbt började doktorera och var ganska nära studenterna både i ålder och kunskapsmässigt.

Temat för detta numret är ”karriär”. Hur upplever du att en bra karriär ser ut?

– Man kan tänka sig att karriär handlar om ökat ansvar och att ständigt utvecklas, men man kan också tänka sig att det handlar om lön och status. Den senare tolkningen är jag ganska skeptisk till. Jag tänker mig då att en får ett arbete där man har möjligheter att utvecklas och lära sig något nytt, helst inte något arbete som man enbart sitter ut timmarna på. Att få möjligheter att utvecklas och att råda över vad man gör och hur man gör det.

Så du känner att det är viktigt att man blir utmanad?

– Ja, det tror jag. Men på ett sätt som jag känner är möjligt att göra, att man löser det. En sak som jag dessutom känner är viktig, men svår när det kommer till karriär, är att det är svårare för kvinnor än för män att kombinera karriären med familj. Som jurist så krävs det ofta hårt arbete och att det är rätt tufft att förena det med familjelivet. Jag upplever att det finns olika förväntningar på män och kvinnor i relation till föräldraskapet – när jag satsar på karriären så är jag en dålig förälder, men om en pappa satsar på sin karriär så kan han ändå vara en bra förälder. Det innebär att vi har lite olika livsvillkor som gör det tuffare för kvinnor som småbarnsföräldrar, vilket är en viktig sak att tänka på som arbetsgivare när det kommer till karriär.

Har du några karriärsråd till läsarna?

– Att tänka att resten av livet finns framför en. Det är lätt att vara ganska stressad av att man måste hitta ett bra jobb och avancera snabbt, men att våga vila i att man kan hinna med att göra saker som man tycker om och mår bra av också. Fokusera inte på att vara bäst och prestera mest hela tiden, försök göra saker som känns kul och är meningsfulla!

Du har dessutom varit aktiv när det kommer till jämställdhetsfrågor, hur kommer det sig?

– Jag tänker att jag alltid har sett att människor har olika livsvillkor och förutsättningar. Jag är själv kvinna och uppvuxen i Angered, och har kanske en annan bild av hur livet kan vara än många andra jurister.

Vi frågar vad Moas forskning inom dessa frågor har gett henne.

– Min forskning har gett mig nya verktyg och möjligheter att synliggöra det här och sprida kunskap om det. Jag tänker att det också bekräftar mina föreställningar om de olika livsvillkoren vi har.

Juristyrket brukar ju uppfattas som ett mansdominerat yrke, där kvinnor har svårt att bryta sig in. Hur har dina upplevelser varit?

– Jag tänker att det finns ett motstånd som är ganska subtilt. Man blir bemött lite olika beroende på vem man är och att vara ung kvinna, överlag i samhället, har varit lite plågsamt då jag upplevt att jag inte alltid tagits på allvar. Det är alltså framförallt på subtila sätt, där man exempelvis inte får lika mycket taleutrymme eller inte refereras till på samma sätt som sina manliga kollegor.

Har du upplevt att #MeToo-uppropet gjort någon skillnad?

– Överlag så tänker jag att det har gjort skillnad genom att man kan prata om det och att det tas på större allvar. Det går att prata om de subtila sakerna utan att bli bortviftad som om det vore småsaker. Vidare tycker jag att det finns en vilja att jobba med dessa saker, men hur man ska göra det har inte varit lika lätt att handskas med.

Känner du att din arbetsplats tagit åt sig av uppropet?

– Jag vet inte riktigt. Det har dock blivit bättre genom att det har synliggjorts och tagits på allvar, det görs försök att jobba med dessa frågor.

Finns det några lärdomar från uppropet som vi studenter bör ta med oss ut till arbetslivet?

– Att vara en god medmänniska och att respektera varandra. Ha respekt för den andra. Fortsätt att synliggöra saker, då uppropet har gjort att det är okej.

Kan du nämna en egenskap som har hjälpt dig med arbete och studier?

– Nyfikenhet och intresse, men även en vilja och lust att lära mig. Sen är jag dessutom en ganska envis person som kan slita ganska hårt. Men jag är också duktig på att vara lat emellanåt.

Hur spenderar du din fritid?

– Med mina barn och i naturen.

Vad har du för hobby?

– Jag önskar att jag kunde säga att jag hade en hobby, men jag springer och fotar ganska mycket.

Vilken är din go-to-låt när solen skiner ute?

– Jag har faktiskt ingen, även om jag gärna skulle vilja ha det. Det varierar hela tiden.

Ingen som sticker ut?

– (skratt) Nej. Jag känner mig jättetråkig.

Vilken är ”din” TV-serie?

– Jag gillar saker där och då, men har sedan lätt för att tappa bort det och intresseras av något nytt som jag stöter på. Men jag har kollat mycket på Parenthood som är kopplat till familjeliv och som jag tycker väldigt mycket om.

Har du haft några förebilder som du försökt efterlikna?

– Man kan ha olika typer av förebilder. Vissa kan vara förebilder på jobbet och andra privat. Men jag tänker att Madeleine Leijonhufvud, som var dedikerad till sitt jobb och jämställdhetsfrågor, där hon tog mycket plats för att prata om det gentemot allmänheten. Hon var också väldigt solidarisk med andra, framförallt kvinnor, i samma bransch.

Hur viktigt är det att ha förebilder?

– Man kan ha föreställningar om hur man vill vara, vilka egenskaper som är viktiga för mig, men det behöver inte vara kopplade till en person. Om allt är kopplat till en person blir det dessutom helt hopplöst att kunna leva upp till idealet eftersom vi alla är olika.

Vilken advokat skulle du välja om du var i behov av en försvarare?

– Poly Jensell!

Har du ett favoritcitat?

– Det finns många som kan hjälpa oss, men ett bra som kanske särskilt passar juriststudenter: ”Det bästa är det godas fiende”. Om man strävar efter att bli bäst så riskerar man i stället att inte bli klar med det man tänkt sig alls.

7 SNABBA

Kaffe	Nocco
12 angry men	**To kill a mockingbird**
Rättegångspodden	**P3-dokumentär**[1]
Hemmakväll	**utekväll**[2]
Processrätt	**Straffrätt**
Solsemester	Skidresa
Liverpool FC	Manchester City[3]

[1]Jag vill dock påpeka att jag är dålig på att lyssna på poddar.

[2]Här måste jag välja båda.

[3]Ninab flikar in och säger att hon väljer rätt, men Moa menar att hon egentligen hade tagit Charlton.

TEXT OCH BILD: JEAN NABO

Gabriela Ekenberg

Kort om Gabriela:

22 år gammal. Född och uppvuxen i Mölndal och ska snart påbörja sin femte termin på juristprogrammet. På fritiden gillar Gabriela att klättra och laga mat.

Gabriela Ekenberg är kommunikationsansvarig vid Juridiska Föreningen. Till hennes arbetsuppgifter hör bland annat att till medlemmarna förmedla information om föreningens verksamhet samt ha hand om föreningens konton på sociala medier. Enligt Gabriela är det viktigt att alla känner sig välkomna i föreningen och att föreningen arbetar transparent.

Hur kommer det sig att du ville bli kommunikationsansvarig i Juridiska Föreningen?

– Jag har alltid gillat att syssla med fotografering och redigering. Det har varit en hobby sedan länge och jag fick min första systemkamera redan som trettonåring. Så småningom dog hobbyn ut då jag fick allt mindre fritid. Rollen som kommunikationsansvarig kändes som ett bra tillfälle att göra något meningsfullt och kunna ge tid för det jag tycker om. Jag var också eventansvarig för GAIUS förra året och märkte då hur viktigt det är med marknadsföring och kommunikation för att ett projekt ska bli lyckat. Det gäller att nå ut till folk på rätt sätt och detta är en utmaning som jag tycker är kul. Jag tycker också det är roligt att hålla regelbunden kontakt med övriga i styrelsen för att på bästa sätt kunna förmedla föreningens arbete utåt.

Berätta lite om dina arbetsuppgifter!

– Jag tar hand om föreningens hemsida och sociala medier. Om någon skriver ett meddelande till föreningen så är det nästan alltid jag som svarar. Jag skriver också veckoscheman över föreningens aktiviteter, som läggs ut i sociala medier. Här gäller det att hålla kontakt med andra föreningar på skolan för att veta vilka aktiviteter som kommer ske under en viss vecka. Detta är ett ypperligt tillfälle att lära känna nya föreningar! Utöver detta redigerar jag bilder och fixar Facebook-evenemang till de event som planerats i JF:s regi. Till Facebook-evenemangen gäller det att fixa bra bild och text så att folk ska bli sugna på att komma.

Tar allt detta mycket tid?

– Arbetsbördan går upp och ner. När styrelsen har mycket arbete så har jag också det. Men rollen är inget som jag känner påverkar skolarbetet nämnvärt.

En av dina arbetsuppgifter är ju att aktivt arbeta med att stärka Juridiska föreningens varumärke, skulle du kunna berätta något om detta?

– Min främsta ambition när jag blev kommunikationsansvarig var att fler skulle känna sig välkomna i föreningen. Mitt mål har varit att stärka varumärket utåt så att våra medlemmar vet vad Juridiska Föreningen är och känner sig intresserade av att komma på våra evenemang. Det som jag har fokuserat mest på är att föreningen ska arbeta transparent. Jag tycker att vi är bra på detta men det går alltid att bli bättre. Värdeord som jag vill att vi ska jobba med är gemenskap, tillhörighet och delaktighet. Även om man inte alltid deltar i föreningens evenemang ska man känna sig som en del av föreningen och juristprogrammet i Göteborg. Vi ska känna att vi är något tillsammans.

Får du användning av någon av dina juridiska kunskaper i arbetet?

– Egentligen inte i min roll. Möjligtvis att jag är lite mer petig med upphovsrätt.

Vad är det bästa respektive svåraste med din roll?

– Det bästa med min roll är att arbetet är så fritt och kreativt. Det går att själv välja nivån på arbetet. Vill jag exempelvis minska min arbetsbörda kan jag bara välja att inte redigera bilderna alltför komplicerat. Sedan kan det vara kul att utmana sig själv lite också.

Det är väl här intresset kommer in lite?

– Ja, precis! Det svåraste med arbetet är väl tidsplaneringen. I och med att det är en kreativ process så är det ofta svårt att bedöma längden på ett projekt. Att skapa ett Facebook-evenemang med peppig text och en bra bild kan ta allt ifrån två minuter till tre timmar, beroende på hur bra idéer man har vid tillfället. Detta gör det svårt att planera arbetet ibland. Det händer ofta att ett event spikas i sista sekund och därför måste ut så snabbt som möjligt, vilket gör att man får släppa allt man har och fokusera på att skapa Faceebook-evenemanget. Men även detta kan vara kul ibland.

Vilka är dina bästa minnen från tid som kommunikationsansvarig?

– Det var en svår fråga. Jag har många fina minnen med styrelsen. Men att photoshoppa Mats Persson som Hagrid för ett Facebook-evenemang för en AW med institutionen är en stark kandidat.

Kan du nämna något som styrelsen har planerat för den kommande terminen och vad vi har att se fram emot?

– I november har vi ju årsbalen och den årliga Stockholmsresan att se fram emot. Det ska bli jättekul! Ni får hålla utkik på sociala medier för information om anmälan till dessa evenemang! Sedan har vi ju flera event med samarbetspartners som kommer ske. Dessutom har vi bokat in en föreläsning i retorik som är öppen för alla våra medlemmar.

Vilken är den viktigaste anledningen till att folk bör söka sig till styrelsen i Juridiska Föreningen?

– Jag tycker att den viktigaste anledningen är att man får träffa och jobba med så många fina människor. Det finns många möjligheter att lära sig av varandra. Dessutom lär man sig väldigt mycket om sig själv – exempelvis hur man arbetar under press eller hur man presterar i en grupp. Jag tror att detta är väldigt värdefullt. Sedan får man ju också en bättre inblick i juridiska institutionens arbete. JF jobbar tätt med institutionen kring utbildningsbevakning och påverkar verkligen utbildningen vi går.

Just detta nummer av rättstrycket har karriär som tema, på vilket sätt känner du att arbetet i styrelsen utgör en merit för det framtida arbetslivet?

– Jag tror att det är väldigt bra att ha erfarenhet av styrelsearbete generellt då detta är något som vissa kanske kommer att jobba med efter examen. Arbetet ger dig även insikt i hur det är att jobba med andra människor och hur man är en god representant för en verksamhet. Slutligen får man en massa kontakter som såklart alltid är värdefulla för det framtida arbetslivet.

Hur hamnade du här?

Juriststudentens koppling till yrkeslivet, främst via skolan, består till allra största del av exponering för och av affärsjuridiska byråer. De syns mest, är bäst på att marknadsföra sig och har allt som oftast också tjockast plånbok. Men vad finns bortom affärsjuridiken, försvarsadvokatbyrån eller åklagarmyndigheten? Rättstrycket har träffat jurister verksamma i lite mer ovanliga miljöer.

CHRISTINA MALMBERG HÄGERSTRAND, PRESSCHEF – ASTRAZENECA

Vad arbetar du med idag?
– Jag är presschef på AstraZeneca. AstraZeneca är ett globalt läkemedelsbolag med ca 64 000 anställda. AstraZeneca är börsnoterat i Sverige på Nasdaq Stockholm, på London Stock Exchange i UK och på New York Stock Exchange i USA. Som presschef ansvarar jag för mediarelationer för AstraZeneca AB i Norden och Baltikum och är företagets primära talesperson i regionen. Jag jobbar brett med alla typer av företagsövergripande pressfrågor som kan uppstå, men ansvarar också för kommunikation kring finans, som vid kvartalsrapportering, och bolagsstyrning.

Hur ser en ”vanlig” arbetsdag ut för dig?
– Om någon kan jag nog stå för klyschan att ’ingen dag är den andra lik’. Väldigt sällan vet jag vad jag kommer göra några timmar senare och det passar mig som person väldigt bra. Med det sagt är det helt avgörande för mig att vara noggrann, disciplinerad och även att hantera rutinarbete och strategiska överväganden under lugnare perioder.

Morgnarna börjar med att jag plöjer nattens mediaskörd, och på väg till jobbet lyssnar jag på alla former av nyheter på radio. En vanlig arbetsdag innebär att jag oftast har någon eller några mediaförfrågningar att hantera, antingen svarar jag själv på frågor från journalister eller så sitter jag med någon av övriga talespersoner under intervjuer.

Jag är baserad i Södertälje, där vi är ungefär 4500 anställda. De läkemedel som produceras på Södertäljeanläggningen står för ungefär 35 procent av AstraZenecas totala försäljningsvärde, och utgör lite mer än 3 procent av Sveriges totala export. Jobbet innebär en hel del resande – antingen till Mölndal, där vi har en av våra tre forsknings- och utvecklingsanläggningar, eller till Cambridge i England. Något av det roligaste med mitt jobb är att hantera de externa besök vi då och då får i någon av våra fabriker. Nu senast var näringsminster Ibrahim Baylan och hälsade på. Då blir det pådrag och utöver det rent kommunikativa måste jag ha helikopterperspektiv över besöket. I de situationerna jobbar man också nära andra presschefer och pressekreterare, vilket är kul.

Jag jobbar också mycket med texter, och bistår vår kommunikationsdirektör med frågor som rör extern kommunikation. Jobbet kan då innebära att planera almedalsevents om forskningssamarbeten, lägga kommunikationsplaner, formulera debattartiklar och godkänna texter till vår årsredovisning.

Arbetar du med något du under studietiden föreställde dig att du skulle göra?
– Nja, det skulle väl vara att jag alltid har varit verksam i kraftigt reglerade branscher och att jag skrivit mycket. Formuleringar och tolkningar är naturligtvis viktiga inom både juridiken och kommunikation. Jag jobbade med eller i finansbranschen i nästan över 18 år, och det trodde jag nog att jag skulle fortsätta göra på något vis.

Vad hade du för mål eller planer när du studerade?
– Efter min examen från Stockholms Universitet var jag helt inställd på att jag skulle jobba inom näringslivet, med internationell affärsjuridik. Jag började inom bank och försäkring, och läste in en LL.M på Panthéon Sorbonne i Paris. Långt bak i huvudet hade jag dock journalistdrömmar, men då var det omöjligt att få ihop drömmarna om näringsliv och skrivande/berättande.

Att jag skulle jobba som kommunikationschef och nu presschef, via en journalistexamen och några år som reporter och nyhetschef, var nog inget jag föreställde mig. Jag visste inte mycket om de här rollerna då. Med facit i hand var det en alldeles lysande kombination av utbildningar. Jag brukar säga att kombinationen av journalistik och juridik gör att jag vet vad jag får säga, vid vilken tidpunkt det bör sägas och hur jag formulerar det på bästa sätt. Juridiken är en mycket bra grund att stå på.

Hur är det att arbeta på ett så stort bolag som AstraZeneca?
– Fantastiskt roligt och intressant. Jag har jobbat på små och stora företag, svenska och internationella. Jag trivs nog bäst i internationella kunskapsintensiva bolag, oavsett storlek egentligen. Tidigare jobbade jag som kommunikationschef på Nasdaq Nordic & Baltic, bolaget som äger Stockholmsbörsen. Jag söker mig till internationella miljöer där jag utmanas kontinuerligt.

Hur tar man sig dit du är idag?
– Vad gäller egenskaper för en presschefsroll så tror jag nyfikenhet, flexibilitet, integritet, pragmatism och noggrannhet är viktigt. Sen skadar nog inte social kompetens, och en skopa pondus och skinn på näsan heller. I krissituationer krävs empati, ett inneboende lugn och förmågan att prioritera.

Som person är jag ganska driven, jag vill utvecklas och utmanas, och det i kombination med pragmatiskt tänkande och tydliga mål har jag haft stor nytta av. Och jag har aldrig försökt pressa in mig i någon mall, utan varit trogen min egen integritet. Precis som i relationer är inte alla jobb en ’perfect match’. Jag har haft förmånen och kanske modet att kunna säga tack och hej ibland, och det är nyttigt. Och så tycker jag om att jobba! För att vara ’komplett’ idag ska man gilla yoga, resande, skidåkning, litteratur och samtidigt vara en duktig yrkesperson och bra förälder. Jag har svårt att se hur allt det går ihop. Min balans i livet tror jag kommer ifrån förmågan att prioritera. Jag har två prioriteringar – mitt jobb och mina barn. Jag är nöjd och stolt över att vara den bästa mamman jag kan och riktigt duktig på mitt jobb.

Vad skulle du ge för tips till någon som studerar på juristprogrammet och som inte är säker på vad hen vill arbeta med i framtiden?
– Först och främst: lärandet är livslångt och man kan alltid ändra och utveckla! Men försök se till att du arbetar med det du tycker är roligt. Det är lätt att säga men svårare att identifiera. För mig har det också varit nyttigt att sätta korta ‘livsmål’ – jag har alltid jobbat med planer som sträcker sig tre eller fem år framåt. För 15 år sedan visste jag inte att jag ville jobba med press och kommunikationsfrågor på ett internationellt och kunskapsintensivt börsnoterat bolag, men det var definitivt ett mål för fem år sedan!

OSCAR LEHMANN, MIGRATIONSRÄTTSJURIST – RÖDA KORSET

Vad arbetar du med idag?

– Idag arbetar jag som migrationsrättsjurist vid Svenska Röda Korset. Inom Svenska Röda Korset består juristteamet av fem personer. Vi sitter på kontor i Göteborg, Malmö och Stockholm. Även om jag arbetar från kontoret i Göteborg täcker mitt arbetsområde hela landet. Vissa av mina arbetsuppgifter har dock särskilt fokus här i väst.

Hur ser en ”vanlig” arbetsdag ut för dig?

– En vanlig arbetsdag är inte gårdagen lik! I arbetet som migrationsrättsjurist ingår bland annat att bemanna Svenska Röda Korsets telefonrådgivning för migrationsrelaterade frågor. Genom telefonrådgivningen får vi dessutom möjlighet att “fånga upp” eventuella migrationsärenden som våra jurister kan driva. Våra jurister driver ärenden för enskilda och familjer, direkt som ombud eller offentliga biträden, och främst inom områdena asyl och familjeåterförening. En stor del av mitt arbete består av att driva just enskilda ärenden.

Som migrationsrättsjurist arbetar jag och övriga jurister mycket med utbildningsinsatser inom det migrationsrättsliga området. Dessa kan rikta sig både till frivilliga och tjänstepersoner inom Svenska Röda Korset men även till externa. Jag fungerar även som ett stöd för frivilliga som ofta kommer i kontakt med personer som flytt till Sverige. Det arbetet innefattar även en del resor inom landet, vilket också bidrar till ett varierat och stimulerande arbete.

Som migrationsrättsjurist vid Svenska Röda Korset arbetar jag dessutom med några av Svenska Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade. Centren finns på flera håll runt om i landet och min uppgift är framför allt att bistå med juridiskt stöd. Det förekommer även att vi jurister driver ärenden där våra behandlingscenter spelar en betydelsefull roll genom att bedriva så kallade tortyrskadeutredningar.

Trots att vårt juristteam arbetar utifrån olika kontor i landet har vi ett nära samarbete. Framför allt hjälps vi åt med att hålla oss uppdaterade på relevant lagstiftning, praxis, landinformation och dylikt, men vi kan också fungera som bollplank och stöd till varandra. Detta sker genom regelbundna möten. Vi träffar även andra aktörer och organisationer som arbetar inom det migrationsrättsliga området för att diskutera och driva aktuella frågor.

Arbetar du med något du under studietiden föreställde dig att du skulle göra?

– Både ja och nej. Intresset för omvärlden och Sveriges roll i den har funnits där sedan ung ålder. På avancerad nivå beslutade jag mig för att rikta in mig på internationell humanitär rätt, vilket säkerligen speglar det intresset. Att nu arbeta för Svenska Röda Korset, som utgör en del av världens främsta katastroforganisation med en så tydlig koppling till Genèvekonventionerna, är alltså kanske inte helt otippat.

”ATT VETA ATT MAN I SITT ARBETE ÄR EN REPRESENTANT FÖR, OCH EN DEL AV, VÄRLDENS FRÄMSTA KATASTROFORGANISATION ÄR EN HÄFTIG KÄNSLA.”

Vad hade du för mål eller planer när du studerade?

– Som sagt var det inte alls självklart att jag skulle arbeta med internationell humanitär rätt när jag påbörjade mina studier. Under lång tid hade jag egentligen ingen större aning om vad jag ville arbeta med. Jag kände att jag hade hamnat rätt med just juridikstudierna, men jag hade varken tydliga eller absoluta mål för framtiden. Ovissheten kunde emellanåt bidra till viss oro. Allt eftersom utkristalliserade sig dock ett intresse för folkrätt i allmänhet och internationell humanitär rätt i synnerhet.

Hur är det att arbeta på världens främsta katastroforganisation?

– Häftigt! Arbetsuppgifterna är väldigt varierande, stimulerande och utvecklande. Arbetet sträcker sig över så många olika områden: alltifrån det rent juridiskt renodlade arbetet till samtal och möten med många olika människor. Variationen bidrar till att jag både i egenskap av jurist men även som person känner att jag hela tiden utvecklas. Att veta att man i sitt arbete är en representant för, och en del av, världens främsta katastroforganisation är en häftig känsla.

Hur tar man sig dit du är idag?

– Som sagt, ett intresse för vår omvärld är en del. En nyfikenhet och ett intresse för att arbeta med och för människor som befinner sig i väldigt olika livssituationer är en annan. De varierande arbetsuppgifterna kräver ett flexibelt förhållningssätt och en god anpassningsförmåga utan att man för den delen ruckar på kvalitén i arbetet, hur klyschigt det än må låta.

För att arbeta som migrationsrättsjurist för Svenska Röda Korset bör du ha arbetat några år med migrationsrätt. Flertalet av oss jurister har även erfarenhet av arbete på rättsområdet inom både myndigheter och domstolar. Jag har tidigare bland annat arbetat som beslutsfattare vid Migrationsverket, innan jag tog steget hit. Omställningen till Svenska Röda Korset var stor men arbetet vid Migrationsverket har bidragit med erfarenheter som visat sig värdefulla för mina nuvarande arbetsuppgifter.

Vad skulle du ge för tips till någon som studerar på juristprogrammet och som inte är säker på vad hen vill arbeta med i framtiden?

– Se inte “osäkerheten” som en nackdel och må därmed inte heller dåligt över den. Jag var som sagt under lång tid mycket osäker på vad jag ville arbeta med. Nu när jag i efterhand reflekterat kring det så tror jag att osäkerheten bidrog till att göra mig öppensinnad och mottaglig för områden, utmaningar och möjligheter som dök upp på vägen och som jag aldrig hade gett en chans om jag stirrat mig blind på en enda sak.

Till detta kan tilläggas att jag inte heller idag är säker på var jag vill befinna mig om tio, fem eller ens ett år. Mycket kan hända. Men det är jag samtidigt trygg med. Och att bli trygg med den tanken tror jag kan gynna dig på två sätt: du kan fokusera mer på nuet samtidigt som din framtid blir öppnare än någonsin.

JENNIFER ABDULAHAD OCH OLIVER TITIKIC

TEXT OCH BILD: PHILIP ANSARI HOLM

Tiger King – en överlevnadshistoria

Första gången jag läste om Red Bulls stämningsansökan mot Tiger King var i början av mars. Det var innan jag förstod att jag skulle träffa Jennifer Abdulahad, 21, och Oliver Titikic, 24. Allt jag kom över till dess lämnade mig ömsom fascinerad och ömsom förvånad, men framför alltjämt nyfiken på hur det kan komma sig att ett av världens största företag stämmer en i jämförelse liten svensk konkurrent och att ansvaret faller i händerna på två tämligen oerfarna studenter. En i någon mening naturlig reaktion som Jennifer och Oliver av allt att döma också verkar vana vid. Sedan vi försett oss med varsin kopp kaffe hamnar vi i ett hörn på Clarion Post, ett av Petter Stordalens skrytbyggen, skonade från sjusovarna som hopar sig kring vad som finns kvar av hotellets frukostbuffé. De verkar mer förberedda än jag och svarar stundtals på mina frågor som om de själva ställt dem. Jag hinner fråga mig själv om Jennifer och Oliver kommit att bli bekväma med intervjuer eller om jag helt enkelt är förutsägbar på ett för dem avslappnande sätt. I vilket fall hinner vi inte långt innan också jag börjar ana varför de här unga personerna, fortfarande studenter i Lund, redan arbetar med vad de gör.

Oliver som läser det affärsjuridiska programmet vid Lunds universitet fick för drygt ett år sedan sin enskilda firma registrerad. Samma vecka såg han på sociala medier hur Jennifer, som idag läser den femte terminen på juristprogrammet, också startat en juridisk konsultbyrå. Det visade sig att de hade samma bild av hur deras respektive företagande skulle se ut, varför de ville driva eget och vem de ville hjälpa. Istället för att samarbeta genom separata bestämde de sig för att starta ett gemensamt företag, Aurix. En del av den gemensamma visionen var att förändra sättet på vilket en byrå traditionellt sett arbetar.

– Det finns ett visst sätt man ska vara på, ett visst sätt man ska tänka på, och många fruktar förändring. Vi vill att det ska vara mer avslappnat mellan klienten och oss, och att anställda ska kunna vara sig själva, förklarar Oliver.

Till en början tog sig Aurix an uppdrag utan ersättning och efter en tid kom de i kontakt med Tiger King.

– Vi hade skrivit några avtal till dem innan. Efter tre månader inkom stämningsansökan mot dem och Tiger King sade med en gång att vi skulle ta det här, säger Jennifer.

– Det kom som en chock. Vi var ärliga med att vi inte hade så stor erfarenhet och att vi aldrig varit i domstol men de insisterade, fortsätter hon.

– Så helt plötsligt satt vi där med en femton centi-

meter tjock bunt papper och ett gäng CD-skivor. Till en början hade vi inget kontor och på grund av sekretessen kunde vi inte arbeta i skolan, så vi började använda våra föräldrars uterum, berättar Oliver. Det var nervöst, men vi var taggade. Det är inte ovanligt att företag, särskilt i den branschen, använder sina muskler för att skrämma mindre aktörer. Det är också det som varit syftet med Aurix – att hjälpa mindre företag som annars kanske hade varit utan ombud, fortsätter han.

Kände ni någon gång att ni även med klientens medgivande hade ett självständigt ansvar att avstå ett uppdrag som ni inte upplever er själva tillräckligt erfarna för?

– Vi har tackat nej till uppdrag, där summan pengar inblandad ofta varit alldeles för stor. Ibland har vi också rekommenderat våra klienter till en annan byrå. I fallet med Tiger King förklarade vi risken för klienten och de insisterade ändå. Då tog vi uppdraget, svarar Jennifer.

”Att vi fick det här ärendet beror inte på att vi är duktigare än andra, utan för att vi vågade”

Stämningsansökan bestod i ett skadestånd om 250 000 kronor och en uppmaning till Tiger King att sluta med sin försäljning och häva sin varumärkesregistrering.
– Till en början visste vi inte ens hur vi skulle skicka in vårt svaromål, var det skulle någonstans eller i vilket format bevisningen skulle presenteras. Att vi fick det här ärendet beror inte på att vi är duktigare än andra, utan för att vi vågade, säger Jennifer samtidigt som att hon är mycket noga med att påpeka att de fått hjälp när de behövt.
– Salut till Martin Rosell och Amanda Hornvall, de har varit som mentorer för oss. De är fantastiska, tillägger Oliver med ett stort mått tacksamhet i rösten. De fick tidigt lära sig nyttan av att inte låta risken för att verka jobbig hindra en i arbetet.
– När man är så nya som vi är, så är det lätt att ta saker och ting personligt. När vi fick tillbaka svar hände det att vi blev irriterade. Martin fick påminna oss om att det inte är oss som de riktar sig mot, säger Jennifer och ler. För att få hjälp började vi höra av oss till alla; professorer i skolan, advokatbyråer och enskilda jurister. Jag har blivit utskälld inför hela min klass efter att ha ställt en fråga om vårt arbete på en föreläsning, varpå läraren skrek ut att han inte svarar på våra yrkesfrågor, fortsätter hon.

– Vi fick släppa egot helt, konstaterar Oliver. Ibland föranledde det praktiska arbetslivet problem som den i huvudsak teoretiska juristutbildningen inte förberett dem på.
– Vår klient hade inte pengar till en marknadsundersökning och i varumärkesrättsliga fall, särskilt ifråga om förväxling, är det viktigt att kunna ha det som stöd, förklarar Jennifer. Vi frågade oss själva vad vi kunde göra, fortsätter hon. Vi bestämde oss för att ställa upp ett bord i ett köpcentrum med vår klients energidryck och Red Bulls energidryck om varandra, och be förbipasserande att peka ut en Red Bull. När de gjorde det bad vi dem att skriva under ett formulär för att visa att förväxlingsrisken mellan de två energidryckerna var liten. Det gjorde vi under åtta timmar och fick ihop ungefär 250 underskrifter, skickade in det till tingsrätten och blev utskrattade. När jag träffade dem i början av april väntade Jennifer och Oliver otåligt på domen från Stockholms tingsrätt.
– Vi är optimistiska. Oavsett vad som händer är jag väldigt stolt över vad vi gjort, säger Oliver. Jag rekommenderar alla att våga ta chansen och arbeta vid sidan av studierna. Vi har försökt rekrytera fler, men det är väldigt få som söker eller som startar eget. Man lär sig jättemycket, och också om sånt man inte lär sig på utbildningen, fortsätter han.
– Samtidigt är det viktigt att inte förminska arbetsbördan. Vi har arbetat hårt och fått ge upp större delen av vårt privatliv. Det är viktigt att man kan känna när det är dags att koppla av, och säga nej till sådant som annars hade blivit för mycket. Men kan man göra det är det verkligen värt det.

På förmiddagen den 24 maj i år meddelade tingsrätten sin dom. Aurix vann – käromålet avslogs på alla punkter.

Skrivkramp är bättre än tentaångest!

SÖK TILL RÄTTSTRYCKET!
RATTSTRYCKET@JURIDISKAFORENINGEN.SE

SÖK TILL RÄTTSTRYCKET!
RATTSTRYCKET@JURIDISKAFORENINGEN.SE

Alltid drömt om att vinna Guldspaden?

SÖK TILL RÄTTSTRYCKET!
RATTSTRYCKET@JURIDISKAFORENINGEN.SE

”DET ÄR ALDRIG TRÅKIGT I FÖRSVARSMAKTEN”

TEXT: NATHALIE PEDERSEN

Försvarsmakten försvarar Sverige, landets intressen, vår frihet och allas rätt att leva som vi själva väljer. Men vad vet du egentligen om Försvarsmakten och att arbeta som jurist för Sveriges näst största myndighet? Rättstrycket har samtalat med Kajsa Wahrenby, jurist på Försvarsmakten, för att få veta mer om yrket, hur hon hamnade på Försvarsmakten och vad som gör arbetet så spännande och roligt.

Vad arbetar du med idag?

– Jag arbetar som jurist på Högkvarterets juridiska avdelning, där är alla våra 35 jurister samlade. Den juridiska avdelningen stöttar försvarsmaktens alla olika delar och förband och det vi gör är att dels bidra med juridisk rådgivning, dels ser till att myndigheten bedriver verksamheten enligt gällande rätt.

Vilka rättsområden arbetar ni med?

– Vår verksamhet sträcker sig över många rättsområden. Vi arbetar med allt från arbetsrätt, offentlighet och sekretess till upphandling, säkerhetsskyddsjuridik och miljörätt. Jag arbetar huvudsakligen med den juridik som kretsar kring kärnverksamheten, alltså den operativa juridiken. Med andra ord arbetar jag mycket med den lagstiftning som berör Försvarsmaktens uppdrag kring att försvara Sverige och främja svensk säkerhet.

Vad mer konkret innebär det att arbeta med operativ juridik?

– Till stor del arbetar jag med juridiken kring våra försvarssamarbeten med andra länder och vad som ska ske vid höjd beredskap då annan lagstiftning träder i kraft. Jag arbetar också mycket med de juridiska aspekterna kring försvarsplanering, det vill säga planering för hur försvarsmakten ska lösa sina huvuduppgifter både i tider av fred, kris och krig. Det krävs att alla

NAMN: KAJSA WAHRENBY
ÅLDER: 36 ÅR
JOBBAR: FÖRSVARSMAKTEN, HÖGKVARTERET I STOCKHOLM
SOM: JURIST
SEDAN: TVÅ ÅR TILLBAKA
EXAMEN: 2010 FRÅN UPPSALA UNIVERSITET

rättsliga förutsättningar är på plats för att lösa de uppgifter som uppkommer. Med andra ord så arbetar jag mycket med frågor kring hur juridiken ser ut i olika scenarion. Tidigare arbetade jag med arbetsrättsliga frågor i Försvarsmakten.

– Vidare får vi remisser från regeringen, alltså statliga utredningar, som vi skriver remissvar till. Jag var senast delaktig på ett remissvar som handlade om Sveriges eventuella tillträde i kärnvapenkonventionen som förbjuder kärnvapen. Mitt uppdrag var att utreda och formulera de juridiska delarna av ett sådant remissvar. Utöver det arbetar man som jurist på Försvarsmakten även med att utforma de myndighetsföreskrifter vi har.

Hur ser en vanlig arbetsdag ut för dig?

– Såklart varierar det, men allt som oftast ett par möten, oftast med någon annan avdelning på högkvarteret. Som för de flesta jurister både skriver och läser jag mycket. Ibland är jag ute på våra förband, både i Stockholm och i övriga landet. Vi åker även på studiebesök och håller kurser och föreläsningar. Mina kollegor och jag arbetar emellanåt även som juridiskt stöd vid internationella möten och vid förhandlingar av internationella avtal som berör Försvarsmaktens verksamhet.

”Ett annorlunda och roligt juristjobb”

Vad tycker du är roligast med ditt arbete?

– Det är aldrig tråkigt i Försvarsmakten! Det kommer nya juridiska frågeställningar hela tiden som man aldrig hade kunnat föreställa sig. Som jurist får man också vara med på militärövningar då och då vilket jag tycker är oerhört roligt. Ibland händer det att vi får besöka olika förband och testa någon del i deras verksamhet, exempelvis åka något fartyg eller liknande. Vår verksamhet är så extremt bred och det finns alltid något nytt att lära sig. Det är ju ett ovanligt juristyrke på så vis.

Vad gjorde du innan du började arbeta på försvarsmakten?

– Under min studietid var jag ett år i Kanada samt gjorde UD-praktik i USA. Efter skolan satt jag ting på Solna tingsrätt och därefter arbetade jag på affärsjuridisk byrå i drygt fyra år, främst med arbetsrätt. Det var därefter som jag sökte mig till Försvarsmakten.

Arbetar du med något som du under studietiden föreställde dig att du skulle arbeta med? Om inte, vad hade du för mål eller planer när du studerade?

– Nej, inte direkt. Jag tänkte och var inriktad på att jag skulle arbeta med något samhällsnyttigt vilket jag faktiskt gör i Försvarsmakten idag, men det var inget jag hade planerat då. Under studietiden hade jag planer på att bli åklagare.

Hur var din väg in till Försvarsmakten?

– Jag har under många år ångrat mig att jag inte genomförde grundläggande militär utbildning (GMU) och dessutom har jag alltid varit intresserad av både samhällsfrågor och politik vilket inkluderat försvarsfrågor. Med det sagt har jag alltid haft ett gott öga till Försvarsmakten och när jag kände att det var dags för mig att göra något annat så sökte jag jobbet.

Behöver man genomgå tester för att arbeta som jurist på försvarsmakten?

– Till att börja med är det en vanlig intervju och i de fall man går vidare gör man ett personlighetstest och senare ett test som prövar logiskt och analytiskt tänkande. Det är dock inget fystest och det finns inga krav på att man ska ha genomfört värnplikt. Ett kriterium är arbetserfarenhet då Försvarsmakten inte anställer nyexaminerade jurister. Arbetserfarenhet är viktigt då vi måste arbeta självständigt.

Får man någon utbildning inom det militära? Eller är det kanske ett krav på viss militär utbildning eller liknande?

– För de jurister som inte genomfört värnplikten går man en veckas kurs efter cirka sex månaders arbete. Där lär man sig grundläggande delar inom soldatyrket så som exercis, sjukvård och vapenhantering. Sedan kan man gå fler sådana kurser om man önskar.

– Juristerna på Försvarsmakten är civilanställda men vi är krigsplacerade. Det innebär att jag har en viss uppgift i det fall att ett krig bryter ut och man får då en så kallad krigsplaceringsorder. Det finns många som börjat krigsplacera sin personal, bland annat Migrationsverket, MSB och i viss mån även kommuner. Det är viktigt att ha koll på vem som ska göra vad i ett krisläge.

– Dessutom omfattas vi av allmän tjänsteplikt som innebär att vi vid krig inte kan säga upp anställningen, utan man måste arbeta. Det är en sorts beredskap på samma sätt som de som gjort värnplikt kallas in i en krigssituation.

Arbetar du nära andra eller är det mycket självständigt? Vem eller vilka arbetar du allra närmst med?

–Mitt arbete är till stor del självständigt men självklart bollar vi hela tiden frågor med varandra, dels när det är rättsområden man inte kan med mer erfarna kollegor, dels då en fråga innefattar flera olika rättsområden. I huvudsak har man mycket ansvar för sitt eget ärende. Vi jobbar också nära de som vi stödjer, det vill säga officerarna.

Har du varit på någon/några missioner (utlandstjänst)?

– Nej, inte ännu men jag vill gärna göra det någon gång. När utlandstjänster finns lediga annonserar Försvarsmakten dessa. Jag har exempelvis två kollegor som är i Mali just nu.

Vad är juristens huvuduppgift under utlandstjänst?

– En jurist under utlandstjänst fungerar som kontingentschefens juridiska rådgivare i frågor som rör planering och genomförande av militära uppgifter i insatsområdet. Genomförandet av sådana uppgifter regleras bland annat av FN:s säkerhetsråds mandat för insatsen och så kallade insatsregler. Juristen hanterar även kontingentens disciplinärenden.

Vilken är den största utmaningen du mött i ditt arbete på Försvarsmakten hittills?

– Det är en stor utmaning att förstå Försvarsmaktens verksamhet och hur den fungerar då den är så omfattande. Det är som en egen liten värld. Arbetsuppgiftsmässigt är det några arbetsrättsliga domstolstvister som har varit utmanande på många sätt.

– Det som återigen är väldigt roligt med Försvarsmakten är att det är en väldigt stor organisation och det må vara utmanande att förstå hur den funkar men det är också väldigt roligt då alla i organisationen vill samma sak; att försvara Sverige och Sveriges frihet.

Har du något tips du önskar ge till de som studerar på juristprogrammet men som kanske inte riktigt vet eller är säker på vad hen vill arbeta med i framtiden?

– Jag tycker inte att man ska fokusera för mycket på vilka specialkurser man ska välja, det kommer jag ihåg att jag stressade upp mig över. Det får troligtvis inte så stor betydelse ändå. Välj istället något som du tycker är intressant.

– Som ett andra tips rekommenderar jag varmt att åka utomlands på utbyte. Det kan dels ge nya uppslag till vad man vill göra men också både roligt och man utvecklas otroligt mycket som person.
– Ett bra tips är att sitta ting om du vill och har möjligheten.

Det är väldigt roligt och även en bra skola då man blir en bättre jurist och man kommer i kontakt med jätte många rättsområden. Sen är det såklart en bra merit också.

– Sist men inte minst – om man tar examen när man är 25 så kommer man arbeta i 40 år. Stressa inte! Man jobbar ju så länge och kommer hinna ändra sig!

FÖRSVARSMAKTEN ÄR SVERIGES näst största myndighet och bedriver verksamhet i hela Sverige och där utlandsinsatserna finns. Försvarsmakten har omkring 20 100 anställda som tjänstgör kontinuerligt, och därutöver cirka 32 000 tidvis tjänstgörande, exempelvis som reservofficerare och inom hemvärnet, det vill säga omkring 52 000 personer totalt.

Juristerna finns på Högkvarteret i Stockholm. Juridiska avdelningen leds av chefsjuristen och består av 35 jurister som arbetar med en mängd olika rättsområden. Exempel på rättsområden är arbetsrätt, skadeståndsrätt, förvaltningsrätt, mark- och miljörätt, offentlig upphandling, offentlighet och sekretess, dataskyddslagstiftning, säkerhetsskyddslagstiftning, militäroperativ juridik och folkrätt. Därutöver har vi så kallade stabsjurister, som i regel är både reservofficerare och jurister och som tjänstgör några gånger per år under exempelvis övningar.

EGENSKAPER SOM EFTERFRÅGAS NÄR VI SÖKER JURISTER

- Hög integritet, att man är trygg i sin roll som jurist.
- Förmåga att arbeta självständigt
- God samarbetsförmåga.
- Att man trivs i en dynamisk miljö där tempot tidvis är högt.

VÅRA KVALIFIKATIONSKRAV LYDER SOM FÖLJER

- Jurist kandidatexamen (180 poäng/ 270 högskolepoäng).
- Notariemeritering eller motsvarande erfarenhet från annat kvalificerat juridiskt arbete till exempel regeringskansliet, domstol, statlig myndighet, advokatbyrå eller bolag.

MAQS söker studentmedarbetare

På MAQS tycker vi att det är viktigt att studenter får en inblick i affärsjuristens vardag, därför erbjuder vi extrajobb under studietiden.

Som studentmedarbetare hos oss får du värdefull erfarenhet, en bra bild av hur det är att arbeta som jurist, samtidigt som du får möjligheter att lära känna oss på MAQS. Arbetsuppgifterna varierar med allt från enklare juridiska uppgifter, administration, eventarrangemang till bemanning av vår reception. Du jobbar ca 1-2 eftermiddagar i veckan, arbetstiderna är flexibla och går utmärkt att kombinera med studierna.

Just nu söker vi dig som läser termin 5 eller senare på juristprogrammet.
Ansök via maqs.com/karriar/spontansokan

MAQS
ADVOKATBYRÅ

MAQS.COM

BRYSSEL, FOTO: MARIUS BADSTUBER

Diplomatens UD-tips

TEXT: DINO VIDIMLIC

År efter år hamnar Utrikesdepartementet högt på listan när svenska juristtudenter ombeds rangordna sina drömarbetsplatser. Och även om Juridiska Föreningen och institutionen aktivt strävar efter att bredda vår inblick i karriärvägarna kvarstår faktumet att Handels är en skola där just affärsjuridiska byråer tycks vara överrepresenterade när det kommer till intima mingelmöjligheter.

För att få en förståelse för vad yrket som diplomat innebär tog Rättstrycket en pratstund med den svenska diplomaten Dario Jović, som sedan flera år tillbaka tjänstgör för UD och för närvarande är placerad i EU-byråkratins huvudstad Bryssel.

Dario, berätta kort om din internationella bana och vad som lockade med UD!

– Jag kände ganska tidigt att jag ville arbeta med internationella frågor och gärna bo utomlands. Dock visste jag ingenting om hur det skulle ske eller att det ens skulle bli på just UD. Men efter en kortare tjänstgöring på vår ambassad i Moskva fick jag insikt i allt man kunde göra inom en utrikesförvaltning, nämligen både arbeta med frågor som hade en internationell prägel men också periodvis leva utomlands. Med den erfarenheten kändes det därefter ganska naturligt att söka sig till UD.

Juristprogrammet är väldigt brett, är det en för- eller nackdel när man ska jobba för Utrikesdepartementet?

– Jag skulle säga att en juristutbildning lämpar sig väldigt väl om man vill arbeta på UD. Det gör i och för sig varje akademisk utbildning eftersom arbetet bygger på en bred allmänbildning snarare än expertkunskaper. Vi har givetvis ett fåtal tjänster på departementet som kräver just juridisk expertis, men även om jag inte har en sådan har jag absolut haft nytta av de kunskaper jag tillgodogjort mig under min juristutbildning – framförallt vad gäller hur man uttrycker sig, argumenterar och försvarar sin ståndpunkt.

Hur påtaglig är diversiteten bland de som kommer in på diplomatprogrammet?

– UD kämpar hårt med att öka mångfalden bland sin personal och det blir bättre för varje år. Man har gjort medvetna ansträngningar för att ha en rättvisare könsfördelning och för att

locka personer med utländsk bakgrund – inte minst med anledning av de språkkunskaper som värdesätts på UD. Men i realiteten är vår utrikesförvaltning, liksom de flesta andra inom EU, väldigt homogen.

Vilken är den tydligaste skillnaden mellan att jobba för UD och för andra internationella organisationer?

– Varje organisation är unik och svenska UD är en väldigt platt sådan, där vi som tjänstemän har väldigt nära till den politiska ledningen. Inom andra internationella organisationer kan det vara betydligt mer hierarkiskt, där handläggare befinner sig långt ifrån beslutsfattandet. Det är en stor fördel att svenska politiker inser behovet och vikten av att tjänstemännen kan bidra med objektiv sakkunskap. På samma sätt är det en styrka för tjänstemännen att vara opolitiska och kunna vara behjälpliga oavsett regering.

Hur ser en arbetsdag ut?

– Det roligaste med att arbeta på UD är att det inte finns någon typisk arbetsdag. Hela konceptet med att arbeta med internationella frågor bygger på att man reagerar mot omvärldshändelser. Därför är ingen dag den andra lik utan grundar sig på vad vår politiska ledning vill göra. Vissa personer stressas av att inte veta hur dagen eller veckan kommer att se ut, men jag ser istället en tjusning i det och det är enligt mig en av de roligaste aspekterna av arbetet på UD.

”Läs språk, så många som det går ...och skaffa utlandserfarenhet”

Vad är det mest utmanande med din tjänst?

– Jag är för närvarande Sveriges biträdande representant i EU:s Kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik (KUSP), som fungerar ungefär som EU:s säkerhetsråd. Kommittén träffas två gånger i veckan med ambitionen att komma överens om EU:s agerande i utrikesfrågor. I mitt uppdrag ingår det också att samordna de svenska förberedelserna inför kommittémötena, vilket innebär ett nära samarbete med ungefär 30 handläggare på EU-representationen och på UD i Stockholm. Den största utmaningen är att vara insatt i alla de frågor som passerar kommittén varje vecka. Det gäller att snabbt sätta sig in i ett visst problem, att samordna och förankra en svensk position och att sedan försvara den hållningen under mötet.

Berätta lite om dina språkkunskaper och hur du fått användning av dem under din karriär?

– Språkkunskaper är ett grundläggande krav om man vill arbeta på UD. Man kan säga som så att det i princip inte finns några språk som är onödiga. Ju fler man kan desto bättre står man sig mot andra när man söker tjänster. UD har kontakt med hela världen, både genom utländska ambassader i Stockholm och genom de svenska utlandsmyndigheterna. Att kunna förstå den lokala kontexten och kunna samtala med personer på deras språk är en förutsättning för att man ska kunna genomföra sitt jobb på ett eftersträvansvärt sätt. Man blir tämligen hämmad som diplomat om man måste förlita sig på tolkar, en situation vi gärna undviker.

Vilken typ av förhandlingar deltar man i som en diplomat? Begränsas handlingsutrymmet av regeringens politik och omvärldens agenda?

– Vilka förhandlingar man deltar i beror på var man befinner sig i karriären och var i världen man arbetar. I våra multilaterala representationer – det vill säga Bryssel, New York, Geneve och Wien – förhandlar man till vardags. På bilaterala ambassader stöter man däremot sällan på konkreta förhandlingar utan där ägnar man sig åt andra uppgifter. Oavsett representerar man landets regering och ska företräda dess politik. En diplomat är en tjänsteman som ska vara regeringens röst på marken, man har således inget utrymme för egna initiativ. Vill man ha det får man bli politiker.

Vilka egenskaper gör dig till en bra diplomat?

– Man måste vara lyhörd, medveten om sin omgivning, kunna kommunicera på ett enkelt sätt och inge förtroende. Att vara prestigelös, flexibel och ha humor hjälper enormt. Man ska nog inte vara ängslig och försiktig av sig om man vill vara en diplomat. Att ha fördomar och ogilla ständiga flyttar är synnerligen dåliga egenskaper.

Hur jobbar man med konflikthantering?

– Diplomatins grunduppdrag är att arbeta konfliktförebyggande och, när det inte lyckas, fokusera på konflikthantering. Utgångspunkten är att det är bättre att prata med varandra – även om samtalen inte alltid är trevliga – än att hänge sig åt konflikter. Så som

omvärlden ser ut kan man tycka att diplomatin inte riktigt har fungerat, och det stämmer. Diplomatin i sig räcker inte, utan måste alltid åtföljas av en politisk vilja att samtala och kompromissa. Först då har diplomatin möjlighet att få genomslag. Ett nytt begrepp inom konflikthanteringen är ”resiliens”, det vill säga hur man via diplomati kan hjälpa länder att bygga upp sin egen motståndskraft vad gäller konflikter. I korta drag handlar det om att bygga upp robusta institutioner som kan hantera eventuella spänningar i samhället och bemöta de utmaningar som finns, till exempel i frågor om klimatförändringar, tillgång till energi, mat och vatten.

Hur påverkas ditt personliga liv av att representera och driva Sveriges politik dygnet runt?

– Under sin utlandstjänstgöring är man alltid i tjänst. Man får acceptera det om man vill arbeta på UD. Det ställer krav, både på en själv men också på ens omgivning, att hela tiden tänka på hur man uppfattas. Omvärlden ser alla diplomater som en representant för sina respektive länder oavsett om man är i tjänst, är ledig, bloggar privat eller kommenterar på sociala medier.

Har du några professionella arbetsskador?

– Jag följer nyheter slaviskt. Det första jag gör när jag vaknar är att skanna nyhetsflödet för att se vad som har hänt under natten. Det är lite en självbevarelsedrift, eftersom större händelser riskerar att hamna på mitt bord några timmar senare. Sedan tycker jag att det är vansinnigt roligt också.

Vilka möjligheter och utmaningar står diplomatin inför de närmsta 50 åren?

– Utmaningarna är många men möjligheterna likaså. Man ska ha klart för sig att en utrikesförvaltning är en kostsam organisation. Det kostar pengar dels att ha beskickningar i utlandet och dels att utlandsstationera all personal och deras familjer. På det sättet är det ofta lockande att skära i UD:s budget när besparingar väl måste göras. Likaså har det enormt snabba nyhetsflödet på sina håll tagit över diplomaternas roll som informationskanaler. Nu är nästan alla med en iPhone potentiella reportrar med möjlighet att sprida information oerhört mycket snabbare än vad en ambassad kan. Dock har det visat sig att den snabba rapporteringen ofta är ytlig och tillfällig. Nyhetsredaktionerna saknar ofta både kunskap och tid för att belysa bakgrunden till ett visst agerande eller korrekt analysera ett skeende. Däri ligger diplomatens komparativa fördel. Via en naturlig tillgång till ett lands beslutsfattare och en insyn i det samhälle man verkar i kan man hjälpa sina egna beslutsfattare att förstå den bredare bilden, bortom rubrikerna. Man kan absolut tycka att diplomati är en föråldrad verksamhet som inte lämpar sig för dagens sätt att kommunicera men samtidigt får vi ha i åtanke att världssamfundet inte har förmått skapa något annat sätt för länder att tala med varandra. Att använda Twitter som kommunikationskanal har visat sig vara inte helt lyckat.

DARIO JOVIĆ, DIPLOMAT, UD.

Vilka är dina hetaste tips för juriststudenter på Handels i Göteborg som vill röra sig mot den diplomatiska sfären?

– Läs språk, så många som det går …och skaffa utlandserfarenhet, helst genom en praktik på en ambassad. Det är först då ni är tillräckligt mogna för att avgöra om UD är något som passar. Många där ute har en romantisk bild av arbete på en ambassad, så det är väldigt nyttigt att komma ut och se hur det faktiskt är i verkligheten.

KATARINA WENNSTAM, FOTO: ELISABETH OHLSON WALLIN, 2019.

”En kvinna som vill, ligger inte still”

TEXT: ALICE ARLEBO OCH EMILIA HJERS

Vi promenerar mot Södermalm med nästan oförskämt självsäkra steg. Med oss har vi en bukett snittblommor, smakfullt utvalda av en kvinna i en liten blomsterbutik. Buketten som vi inhandlat för något som i Sveriges alla andra städer skulle ses som ockerpris vittnar om att vi ska möta en mycket speciell person. Vi har nämligen inte tagit tåget upp till huvudstaden för att träffa vem som helst. Vi är påväg till Katarina Wennstam: feministisk debattör, författare och en av Sveriges mest kända kriminaljournalister. Med 14 romaner i bagaget, varav en av dem nysläppt, och ett av förra årets mest lyssnade sommarprat är det inte konstigt att vi är spända inför mötet med en av Sveriges just nu mest aktuella personer.*

Katarina öppnar dörren med ett stort leende och vi blir genast insläppta i lägenheten. Helt plötsligt känns det alldeles självklart att hon skickade sin adress, portkod och sitt telefonnummer redan innan intervjun ens var spikad. Vi är ju bara på besök för att dricka en kopp kaffe ihop över ett trevligt samtal, såsom vänner gör. Buketten, som vi i blomsterbutiken förtydligade skulle “passa hos någon vars hem vi aldrig varit i”, passar utmärkt på det lilla runda bordet i vardagsrummet där vi senare sätter oss för att småprata lite.
“Ni får ursäkta mina kläder, men det är tvättdag idag”, säger hon med ett skratt. “Jag får dra på mig en kavaj innan vi tar bilder sen”.

Katarina Wennstam är idag en välrenommerad journalist och författare, men vägen dit har inte varit spikrak. “Efter studenten insåg jag att jag inte skulle komma in på

journalistutbildningen med de betyg jag hade – jag sumpade matten totalt" berättar hon. Men skam den som ger sig. Istället för att hänga läpp startade hon sin egen tidning tillsammans med två vänner i syfte att samla på sig arbetslivserfarenhet. Med arbetsproverna från den egna tidningen sökte hon in till en journalistfolkhögskola i Stockholm och kom in.

Under sina studier fick hon en praktikplats på SVT och det var då hon fick upp ögonen för kriminaljournalistiken. "Jag insåg snabbt att kriminaljournalistiken sågs ned på, men framför allt slog det mig att det rörde sig om en helt manlig arena. Det kan nästan låta som en klyscha, men kollegorna som var 60 plus och sönderrökta sprang bara på klassisk 'grabbig' blåljusjournalistik. Våld mot kvinnor och våldtäkter var knappt något man ens reflekterade över", berättar Katarina.

Katarina började bevaka kriminaljournalistiken på SVT 1997 och enligt hennes mening var hon helt rätt i tiden. Samma år skedde den första, riktigt stora mediala bevakningen av en våldtäktsdom som gick ända upp till HD*. Det var också domen som startade diskussionen kring hur man beter sig mot kvinnliga våldtäktsoffer; detta eftersom det i tingsrättsdomen redogjorts för vad kvinnan haft på sig under den aktuella kvällen, utan att det fanns något som helst bevisvärde i det. Kvinnans kläder var ingenting som beslagtagits eller använts för spårsäkring de användes bara för att definiera henne som kvinna, berättar Katarina.

"Vid den här tiden intensifierades diskussionerna kring våldtäkter och våldtäktsoffer. Våldtäkter uppfanns förstås inte i Södertälje på 1990-talet, men det var då man nästan yrvaket började skriva om det. Jag insåg då att kriminaljournalistiken var något jag ville hålla på med, eftersom den inrymde så mycket mer än vad som låtits påskinas. Jag var nyfiken på vad som egentligen hände under rättegången, hur man talade om sexualbrott och hur gärningarna rubricerades" fortsätter Katarina. Hon berättar också att det här var en tid då våldtäkter inte rubricerades som just våldtäkt om kvinnan druckit sig så full att hon inte kunnat värja sig. Istället rubricerades det som sexuellt utnyttjande eftersom kvinnan "försatt sig i vanmakt av egen förskyllan".

Det är svårt att förstå att detta var Sverige för endast drygt tjugo år sedan. Vi uppehåller oss i samtalsämnet ett tag och Katarina förklarar att blicken inte behöver vandra särskilt långt bak i tiden för att man ska förstå vilka framsteg som faktiskt skett. Hon betonar vikten av att vi reflekterar kring sexualbrottens historia för att kunna förstå var vi är idag och varför. Under 60-talet var det exempelvis inte kriminaliserat att våldta sin egen fru. "Att det skett inom familjen var något man ofta bedömde som en förmildrande omständighet". Hon fortsätter: "Om vi till exempel går ännu längre tillbaka i tiden, så betraktades sexualbrotten till en början som ett egendomsbrott och inte ett brott mot person. Målsägande var då pappan som fått sin 'rätt till hemgift' förstörd. Var kvinnan gift och blev våldtagen av en utomstående så var det istället ett brott mot maken. Den religiösa och kulturella historien är på så vis intressant när man står med nutidens glasögon och funderar över den gängse bilden av våldtäkter och våldtäktsoffer", berättar Katarina. "Det kan ta lång tid att ändra en lag, men det tar ännu längre tid att ändra normer och föreställningar som sitter djupt inne i samhällskroppen."

"Det kan ta lång tid att ändra en lag, men det tar ännu längre tid att ändra normer och föreställningar som sitter djupt inne i samhällskroppen."

Och blicken ska inte bara riktas bakåt, utan också inåt, menar Katarina. "För en tid sedan läste jag en notis i tidningen om att en 85-årig kvinna blivit våldtagen i Visby under natten. Min första tanke var: 'Vad gjorde tanten ute mitt i natten?'. Min spontana ryggmärgsreaktion var alltså inte: 'Vad är det för man som ger sig på en gammal kvinna?'. Detta säger så mycket om hur otroligt djupt rotad vår förmåga att ifrågasätta och skuldbelägga kvinnan är" berättar Katarina. Hon fortsätter: "Detsamma gällde med Kim Wall som åkte iväg för att göra ett reportage på en ubåt. När vi började förstå att hon med största sannolikhet blivit mördad, vilket vi idag vet att hon blev, så var den första tanken hos många: 'Varför var hon ensam på en ubåt med en man?'. Ja, svaret på den frågan är att hon var en journalist och hon gjorde sitt jobb".
Katarina berättar att det finns en lång rad exempel på det problematiska skuldbeläggandet inom

sexualbrottsgrenen, och att människor tyr sig till det likt en snuttefilt. I otaliga sexualbrottsmål tenderar vi nämligen att ställa oss frågan "Vad gjorde hon där?", istället för att fråga oss "Vad gjorde han där?". Katarina låter våldtäkter på Finlandsfärjor utgöra ett talande exempel. "I ett av målen har det funnits övervakningsbilder där man kan se killar, stående på led utanför en sovhytt i väntan på 'sin tur'*. Inne i hytten ligger en avdäckad tjej som är helt oförmögen att värja sig eller ta sig därifrån. Hur kommer det sig att vår spontana reaktion inte är att ifrågasätta vad var och en av dessa killar gör där? Vad är det för mansnormer som driver dem till att köa för att våldta en medvetslös tjej?"

Och de är just det: normer. Så abstrakta och informella att de är lätta att missta för något annat. Boven i dramat är dock strukturer, eller, "samhällets ryggmärgsinstinkt" som Katarina också kallar dem. Vi frågar Katarina om, och i sådana fall hur, man kan förändra denna ryggmärgsinstinkt. "Först och främst är det viktigt att synliggöra maktförhållanden och, i förlängningen, dess effekter. Vidare måste varje person våga rikta strålkastarljuset in mot sig själv. Jag tror att genom att hela tiden identifiera och prata om varför vi ifrågasätter och skuldbelägger en kvinnas val, har vi kommit långt." Katarina poängterar också att det är viktigt att komma ihåg att våldtäkter kan begås av "alla män", inte bara av män från vissa samhällsgrupper. "Gärningsmän kan komma från alla länder och kulturer. Det finns de som är etniskt svenska och som har vuxit upp med Astrid Lindgren och mellanmjölk, och det finns de som är nyanlända och kommer från en annan kultur. Våldtäkter är snarare ett mellanmänskligt problem. Så sent som i höstas avgjordes ett fall där gärningsmannen var en nyutbildad advokat, och när man läser domen inser man att hans syn på offret och hennes sexuella integritet är absolut vedervärdig. Problemet är just strukturellt – ingen kommer undan. Det är så jävla behändigt att skylla ifrån sig på 'andra än oss'. För hur hanterar vi när denna man som är född och uppvuxen i Sverige, har gått en svensk juristutbildning och aldrig tidigare dömts för något brott, begår en våldtäkt? Det är sällan bekvämt att inse att gärningspersonen lika gärna kunde varit du, eller någon i din närhet."

Kopparna har stått orörda på bordet länge nu. Vi hinner knappt ta en klunk kaffe med det tempo samtalet håller. Berättelser, resonemang och kritik flyger till höger och vänster - påbörjas i en ände och avslutas långt senare i en annan - och vi förundras av hur skicklig Katarina är på att alltid återkomma till platsen där samtalet tog avstamp för att knyta ihop. Ilska varvas med skratt, som varvas med missnöje. Det märks att hon varit med i matchen länge. Hon ligger hela tiden steget före, svarar på frågor innan vi ens hunnit ställa dem. Skarp och orädd. Vi landar till slut i det vi tenderat att återkomma till flera gånger under intervjuns gång: synen på offret i allmänhet och synen på det "perfekta offret" i synnerhet.

Katarina menar att för just sexualbrotten så finns det en informell, men ack så väletablerad, mall för hur en person ska bete sig före, under och efter övergreppet. Check, check, check. Katarina beskriver mallen som en slags pepparkaksform; det som inte kan pressas in skärs hänsynslöst bort av formens vassa kanter. "Följs inte mallen – och det är detta som jag nitiskt försökt belysa genom åren – så finns det inget övergrepp."

Katarina fortsätter: "Mallen för hur en person ska bete sig före övergreppet kan handla om så bisarra saker som när personen sexdebuterade till hur hen interagerade med gärningsmannen under kvällen för övergreppet. Under övergreppet har vi föreställningar om att personen ska skrika och slåss, för så

gick det till i Anklagad med Jodie Foster." Att "frozen fright" som fenomen har varit svårsmält för många är inte svårt att förstå när man inkluderar den här analysen i förståelsen av ett sexualbrottsoffer, menar hon. Vidare har vi fått lära oss att "det perfekta offret" har blivit utsatt för grovt våld, trots att statistik från Södersjukhuset visar på motsatsen. Katarina förklarar att blödande underliv och andra skador i samband med våldtäkt är extremt ovanligt. "På grund av den här kompromisslösa ramen ställs oerhört höga krav på en person som blir utsatt, och det är inte förrän det finns stödbevisning som styrker annan typ av våld som har vi ett solklart fall". Katarina menar att det var precis det här som hände i fallet med den dömde advokaten. Han bet henne i samband med övergreppet. Bilderna på kvinnans kropp talade helt enkelt sitt tydliga språk och omgivningen reagerade kraftfullt och adekvat. Hon fortsätter: "Jag minns en kvinna jag intervjuade för länge sedan. Hon uttryckte en märklig tacksamhet över att gärningsmannen hade kört en kniv i låret på henne, eftersom hon på så vis blev trodd."

"Rättsfallet är verkligen formulär 1A för hur samhället skuldbelägger kvinnor före, under och efter övergreppet."

Kraven på beteende och känslor efter övergreppet följer samma mönster. Katarina berättar om en kvinna i Malmö som blivit våldtagen i sitt hem av två män. "Rättsfallet är verkligen formulär 1A för hur samhället skuldbelägger kvinnor före, under och efter övergreppet. En kille som hon hade ihop det med kom hem till henne efter en utekväll. Han hade oanmält tagit med sig en killkompis och när de kom hem till henne så låste de dörren och utsatte henne för en våldtäkt. Jag var själv på den här rättegången och kvinnan fick frågor som: 'När du öppnade dörren för killarna, hade du morgonrocken hårt åtdragen eller var den liksom lite på glänt?', 'Vilken typ av BH hade du på dig?', 'Hade du sminkat av dig för kvällen eller hade du till och med bättrat på ditt smink innan killarna kom?' Dessa frågor är bisarra både utifrån en föreställning om hur kvinnor förbereder sig för sex, men också utifrån en djurisk syn på män". Målsäganden hade under rättegången även fått frågor om sina sexuella preferenser eftersom hon för en av killarna berättat att hon tidigare i sitt liv hade haft gruppsex. Vidare hade försvarsadvokaten kartlagt hur hennes liv sett ut efter övergreppet. Bland annat tog advokaten upp att hon skaffat en ny pojkvän som hon flyttat ihop med, samt fortsatt att gå ut och festa med sina vänner. "Allt med en underton som avslöjade den unkna åsikten att blir man våldtagen på riktigt, så ska hon väl inte flytta ihop med en man någonsin. De verkade ha glömt att det inte var den nya pojkvännen som hade våldtagit henne".

Vi fortsätter diskussionen kring det perfekta offret och Katarina berättar hur hon har har mött kvinnor som har fruktansvärda skuldkänslor för att deras liv på något sätt gått vidare efter att de blivit utsatta för sexualbrott. "Det finns kvinnor som försvarar sin våldtäktsman, som skaffar barn med sin våldtäktsman och som älskar sin våldtäktsman." Hon poängterar att det finns många komplexa lager i en relation och därför krävs det av oss att vi faktiskt stannar upp, tänker efter och reflekterar. Det kanske inte finns ett enkelt svar ….– som det ju så sällan gör i mänskliga relationer.

Och Katarina menar att vi inte ställer den här typen av extremt höga krav på andra brottsoffer. Vad gäller andra brottsoffer verkar vi ha en helt annan förståelse för människans komplexa natur och vi förstår att människor ibland inte beter sig rationellt. "Framför allt när jag diskuterar dessa frågor med jurister så verkar de tro att jag, och många andra med mig, kämpar för att sänka beviskraven. De ska vara höga, framför allt när det gäller grova brott som kan leda till långa fängelsestraff. Men det vi ska göra är att sänka kraven på kvinnan och höja kraven på mannen. Vi ska sänka kraven på hennes beteende och höja kraven på hans. Han ska behöva förklara varför han stod i kö utanför en sovhytt på en Stena Line-båt i väntan på att våldta en medvetslös kvinna. Han ska behöva förklara varför han bet henne eller varför han körde upp en fjärrkontroll i henne. Vi ska ställa humana krav på offren och betydligt högre krav på den misstänkte gärningsmannen."

Katarina fortsätter. "Det är liksom inte hennes sexualitet som eventuellt är kriminell. Det är inte kriminellt att knulla runt, men det är kriminellt att våldta. Hans sexualitet ska vara under lupp. Och det är den väldigt sällan. Det är väldigt sällan som mannens sexualitet och sexvanor granskas. Och när det händer, när hans sexualitet granskas, så händer något med maktbalansen. Minns ni Stureplansvåldtäkten? Det var en väldigt uppmärksammad dom, eftersom gärningsmännen, på ungefär exakt samma bevisning, friades i tingsrätten och dömdes i hovrätten.

"Hallå?"
Dörren i hallen öppnas.

"Hej!", Katarina vänder sig mot kvinnan som just dykt upp i vardagsrummet där vi sitter. "Jag sitter precis och berättar om Stureplansvåldtäkten! Det var då jag lärde känna Mian" säger hon och pekar på kvinnan. "Vi stod och demonstrerade ihop när domen kom. Kommer du ihåg det? Mian Lodalen är en ikon!"

Vi hälsar artigt på Mian och hon frågar oss hur länge vi kommer hålla på med intervjun.
"Ni kommer vilja sitta här hela kvällen", säger hon innan vi hinner svara. Katarina skrattar. Vi ber blygsamt om 20 minuter till. Det är lugnt och vi pustar ut. Vi vill inte gå än.

När Mian och Katarina bestämt var morgondagens, och årets första, havsdopp ska äga rum åker hon igen.

"Var var vi? Jo, Stureplansvåldtäkten! Det var en manifestation och det var då vi lärde känna varandra. Mian stod med en megafon och vevade. Stureplansvåldtäkten var intressant i det avseendet att i tingsrätten var det offrets sexvanor som kartlades. En av försvarsadvokaterna tilläts läsa upp en lista inne i rättssalen på de hon hade haft sex med. När hon försökte protestera så svarade man 'då kallar vi upp alla som vittnen'. I hovrätten skiftade allt. Det visade sig finnas saker i 'slasken'*. Dels hittade man sms mellan de åtalade killarna där de hade skrivit något i stil med 'fan vad gött det är med förnedringssex' och 'vi håller väl käften om det som hände'." Männen hade också namngett tjejer i sina telefonböcker med namn som 'grupphoran' och så vidare."

"Det som var så intressant att se var vad som händer när man satte killarna under lupp. Hennes sexualitet var enligt min mening inte relevant eftersom det inte är kriminellt att ligga runt, oavsett vad man tycker personligen. Deras sätt att ha sex med den här kvinnan var däremot kriminellt och därför är det deras sexvanor som måste granskas. Jag skulle nog säga att det var ett av de första rättsfallen då det gjordes. Förutom att det plockades upp saker ur 'slasken' var det samma förundersökning som var grunden. Det kom inte till nya saker. Man spelade också upp larmsamtalet som hon ringde efter våldtäkten, eftersom den hade legat i slasken. Det var också en vattendelare. Hon hade varit utsatt för ett trauma. Det gick att höra på rösten."

Vi går över till att diskutera juristrollen och våra egna föreställningar kring normernas bärare. "Det som slagit mig under åren är att många tror att det är äldre män som sitter på de här åsikterna, men jag skulle säga att äldre män är bland de mest upplysta juristerna – även om det finns dåliga exempel också. Jag har mött fullständigt skrämmande ålderdomliga föreställningar om kvinnans rätt till sin sexuella integritet hos yngre jurister, både män och kvinnor. Och äldre kvinnor också." Katarina berättar om en undersökning som gjorts vid Stockholms Universitet, som ingår i Christian Diesens projekt Likhet inför lagen*. I undersökningens kontroversiella resultat har man sett att kvinnliga domare har varit mer benägna att fria i våldtäktsmål än manliga domare. I studien talar man om att kvinnor överkompenserar för sitt kön, i

strävan efter att vara objektiv. Katarina berättar att den kvinnliga domaren befinner sig i en manligt hierarkiskt färgad miljö, och i ett försök att vara den ideala juristen så finns det inte plats för att också vara kvinna. “Hon vill på något sätt cementera att hon verkligen inte ger kvinnor några favörer på grund av kön. I diskussioner jag har med läsare, följare och människor jag träffar på stan märker jag att det finns en föreställning om att allt vore bättre om enbart kvinnor satt i rätten. Men så enkelt är det ju inte riktigt.”

Katarina poängterar dock att man bör komma ihåg att i en sammansättning med manlig övervikt – om det i salen finns manliga försvarsadvokater, manlig häktespersonal, manliga domare och manlig åklagare kommer det vara svårare för en ung kvinna att berätta om exempelvis en anal våldtäkt. “Men det är inte heller så enkelt att allt är lätt för henne när det bara finns kvinnor i rättssalen.” Den största skillnaden som gör att målsäganden vittnar bättre, och som också har att göra med rättssäkerheten, är målsägandebiträden, menar Katarina. “Jag har varit med så pass länge att jag minns hur låg status de hade när jag började arbeta. Det var ofta ganska gröna juridiska biträden. Idag är det en yrkesroll på frammarsch. Thomas Bodström* och Elisabeth Massi Fritz* är tveklöst de målsägandebiträden som inneburit mest för synen på målsägandebiträdets roll.”

Katarina menar att målsägandebiträdet är en grundläggande rättssäkerhetsfråga och att yrket som målsägandebiträde har genomgått en livsviktig statusförändring. Idag åtnjuter yrkesrollen en respekt som inte funnits tidigare och man har äntligen förstått hur viktig ett målsägandebiträde är för rättsprocessen. “Och målsägandebiträdet har många roller. Dels ska hen agera stöd – ingen famn att gråta i, men en person som kan sätta stopp för irrelevanta frågor och orimliga krav – dels avlasta åklagaren och, kanske viktigast av allt, vara någon som kan förklara för målsäganden vad det är som händer och varför. Att förundersökningen läggs ner ‘i brist på bevis’ eller att ‘brott inte går att styrka’ betyder inte att brott inte begåtts och det betyder inte att vi inte tror på dig. Det handlar inte heller bara om fällande domar, utan om bättre förundersökningar och bättre rättegångar. Och med bättre menar jag mer rättssäkert. Ingen gagnas av att målsäganden är livrädd i rättssalen.”

Katarina är just nu aktuell med sin nya spänningsroman Vargen. Alla Katarinas böcker är skildringar av mäns våld mot kvinnor och, kanske framför allt, samhällets hantering av fenomenet. “I romanerna jag skriver nu har jag medvetet valt att göra min huvudrollskaraktär Shirin Nouri till ett målsägandebiträde, trots att hon i den första boken, Alfahannen, klev in som försvarsadvokat. Kan jag överhuvudtaget

bidra till att belysa målsägandebiträdets existens, vikt och funktion så är jag nöjd. Spänningsgenren är ju dessutom redan så full av manliga poliser, journalister och åklagare så att det räcker och blir över.”

Avslutningsvis frågar vi Katarina om hon vill skicka med några råd eller tankar till våra läsare, som ju faktiskt är blivande jurister. “För det första måste var och en av oss våga syna våra egna fördomar och dessutom göra det kontinuerligt. Bara för att man är färdigutbildad och tycker sig vara upplyst ska man inte nöja sig. För det andra tycker jag att ni ska slå hål på myten att man blir jävig om man är extremt påläst inom exempelvis vittnespsykologi eller traumapsykologi. Detta är ju grundläggande kunskaper när man jobbar med människor i kris. Det tredje och sista rådet är att skaffa sig förebilder. De främsta förebilderna jag har när jag skapar mina fiktiva karaktärer är ju kvinnor. Och det är därför jag också har många kvinnliga jurister i mina böcker. Jag vill hylla alla kvinnliga domare, åklagare, försvarsadvokater och målsägandebiträden som jag stött på genom mina år som kriminaljournalist.”

För visst är det så. Som kvinna kanske det är extra viktigt att ha förebilder i en annars ganska manligt präglad bransch. Och något som kan vara bra att påminna sig om är att vi faktiskt har en lång rad duktiga juristpionjärer i ryggen. “Skaffa dig ett knippe idoler av mer eller mindre kända kvinnor och spegla dig i dem! Det finns otroligt många duktiga juristförebilder som gjort hästjobbet. Sedan betyder inte det att allt är en krattad manege för de som går efter.”

Katarina menar nämligen att varje jurist har ett ansvar. Juridiken är varken dynamisk eller framåtsträvande i sig själv – juridiken skapas och förändras när vi arbetar med den. Därför är det viktigt att alltid ifrågasätta och våga ta nya grepp. “På 50 år har vi hunnit gå från att betrakta våldtäkter i hemmet som en privat angelägenhet till att hantera det som ett allvarligt samhällsproblem. Vi har stiftat en samtyckeslag och vi har sakta men säkert börjat rucka på den statiska bilden av ‘det perfekta våldtäktsoffret’.” Eller som Katarina så träffsäkert uttryckte det i sitt sommarprat 2018: “En kvinna som vill, ligger inte still.”

Med de orden tackar vi för en givande pratstund. Tre timmars samtal med Katarina om mäns våld mot kvinnor lämnar oss ömsom energifyllda och ömsom nedslagna. När vi kramats av vid dörren och tagit oss ut i Södermalmssurret igen leker vi med tanken att vi numera är åtminstone ytligt bekanta med Katarina och kanske, bara kanske, kommer motta en inbjudan till hennes releasefest för boken Vargen (vilket vi dessvärre inte gjorde, men vi har åtminstone en selfie från det fina mötet, reds.anm.).

Katarina har varit en röst för kvinnor sedan tidigt 90-tal, ständigt granskande av det manliga våldet och den kvinnliga utsattheten. Genom sina fackböcker och spänningsromaner, texter, framträdanden och politiska debattinlägg, banar hon vägen för ett mer jämställt samhälle på flera olika nivåer: kulturellt, individuellt och strukturellt. Och det kan vi inte tacka henne nog för.

---

*Vargen, Katarina Wennstam.

*NJA 1997 s. 538

*Stockholms tingsrätts dom B 3929-16

*Med slasken menas det överskottsmaterial som kan finnas i polisens förundersökning, till exempel i form av förhör som åklagaren inte ansett ha någon betydelse. Denna slask finns endast hos polisen och kan endast fås ut av den misstänkte och hans försvarare.

*Diesen, C., Lernestedt, C., Lindholm, T., Pettersson, T. ”Likhet inför lagen”, Natur och Kultur, Falun 2005. Studien gäller samtliga 176 våldtäktsdomar i hela landet 2003. Kvinnliga domare dömde i 42 mål och friade i tio fall, motsvarande 24 procent. Manliga domare friade bara i 14 procent av fallen.

*Bodström var bland annat målsägandebiträde för de anhöriga till offren i branden Backa, Göteborg 1998, också kallad diskoteksbranden. Branden tog 63 unga liv och skadade omkring 200 personer.

*Massi Fritz är opinionsbildare i frågor kring hedersbrott och var en av frontfigurerna under #metoo-rörelsen, där hon diskuterade sexualbrott i panelprogram, på sina sociala medier och med statsministern.

TEXT: EMILIA HJERS OCH SARA ALTINO

MYTHBUSTERS: KAFFE ELLER NOCCO?

Varning: innehåller koffeinstinna analyser och tre års anekdotisk bevisföring

Vi har nu passerat vårt treårsjubileum som juriststudenter, och vad passar då bättre än en (o)vetenskaplig undersökning av det som många gånger varit det enda som hållit oss över ytan? Som nykläckta på Handels, famlandes i blindo, var koffein i alla dess former en enkel tröst – en ödesdiger inställning som nu, tre år senare, har resulterat i ett kliniskt missbruk. Varierande koffeinhaltiga drycker i pluralis har inmundigats och en fråga vi alltid ställt oss är: vilken dryck innehåller mest EPK (effektivitet per krona)? Vi har nu gjort slag i saken och genomfört en undersökning för att besvara denna hittills olösta gåta. Vi avgränsade oss till våra två personliga favoriter – kaffe med mjölk och Nocco Päron – för att en gång för alla avgöra vilken brygd som kittlar våra sinnen (och plånböcker) bäst.

FAKTORER VI TAR MED I BEDÖMNINGEN:

Pris
Koffeinhalt
Magstimuli
Svepvänlighet
Maxgräns/hälsovådlighet
Prestationsnivå

PRIS

Den första faktorn kan vi avhandla relativt snabbt. Ett paket Arvid Nordquist franskrost ("extra mörk, nyansrik och fyllig") kostar på Hemköp ca 38 kr/paket (500g) och en Nocco Päron kostar på samma exklusiva, välsorterade butik ca 22 kr.

KAFFE

38 kr/500g
Pulver per 1 dl kaffe: 10g
1 kopp kaffe = ca 2 dl = 20g
500g/20g = ca 25 koppar kaffe
38kr/25 = 1,52 kr/kopp

NOCCO

22 kr/burk (330 ml)
(För millimeterrätt-visa och matematisk precision: ring en Chalmerist! Vi avsade oss allt matematiskt ansvar samma dag vi blev godkända på skatterätten.)

VINNARE: KAFFE

KOFFEINHALT

Vi avhandlar även denna extremt ointressanta, men ack så viktiga, fråga snabbt.

KAFFE

Enligt Livsmedelsverket innehåller en kopp på 15 cl ca 100 mg koffein, och som de myndighets-tillvända och auktoritetsbejakande jur.studs vi är, så säger vi inte emot. Således innehåller en kopp med våra mått mätta ungefär 133 mg koffein.

133mg/200m
0,665 mg koffein per milliliter kaffe

VINNARE: KAFFE

NOCCO

En burk Nocco på 330ml innehåller 180 mg koffein. Vi vill här rikta ett personligt tack till Noccos formgivare som printat ut detta i versaler på burkens framsida. Dagens ros!

180mg/330ml
0,545 mg koffein per milliliter Nocco*

*om du anser att vår uträkning inte stämmer, var god att återigen kontakta din lokala Chalmerist för fact check.

MAGSTIMULI

För maximal vetenskaplig korrekthet genomförde vi enkla fältstudier två efterföljande dagar i rad. Båda dessa dagar kände vi oss i övrigt hyfsat stabila och välfungerande i samtliga kroppsliga funktioner. Denna sektion genomfördes genom att vi på kortast möjliga tid konsumerade en servering av respektive dryck och sedan förde logg över konsekvenserna den efterföljande timmen. Dessa loggar kommer av humanitära skäl aldrig se dagens ljus. Med hänsyn till vår ansvariga utgivare och våra trogna läsare/fans väljer vi därför att stryka denna faktor från undersökningen.

SVEPVÄNLIGHET

Denna del av undersökningen krävde mycket vilje-styrka och, framför allt, mod. Efter tre år på Handels och ett ej obetydligt antal tentaveckor anser vi oss själva vara tillräckligt bevandrade i den ädla konsten att svepa koffeinhaltiga drycker under dygnets alla timmar. Vi är dock starka förespråkare för att båda dessa fluidum bör drickas i rimligt tempo för maximal njutning och bästa möjliga effekt. Emellertid är vi medvetna om att detta inte alltid är möjligt varför vi testat hur väl respektive dryck presterar under tidspress.

KAFFE

Denna mustiga och lena vätska går att dricka i ett oerhört snabbt tempo vid rätt temperatur. Har blandningen kaffe + mjölk gjorts på rätt sätt kan en hel kopp ligga i bingen på strax under tio sekunder (bara Sarah Sjöström är snabbare). Problematiskt är dock att detta sätt att bruka drycken på leder till ett visst illamående och extremt darriga händer. Slutsatsen är således att kaffe absolut kan svepas, men att detta – för hälsans skull – absolut bör undvikas. (Dessutom är balansen mellan mjölk och kaffe svåruppnådd utan hård, livslång träning.)

NOCCO

Till Noccos nackdel talar dess rigorösa mängd bubblor. Denna kavalkad av kolsyra ger upphov till såväl ett smått stickande obehag som en onaturlig produktion av s.k. "luft" från magtraktens dju-paste hålor som stabilt och i varierande hastighet letar sig upp till dagens ljus genom halsen, svalget och därefter slutdestination munhåla. Det finns emellertid fördelar: kolsyran, den artificiella smaken och dryckens temperatur gör att den starkt påminner om andra svepvänliga brygder såsom läskeblask och Cava (ingen av dessa har vi några som helst problem med att halsa för kung och fosterland). Dessutom är Noccon redan färdigblandad och det krävs således ingen inblandning från annan kylande vätska.

VINNARE: NOCCO

MAXGRÄNS/HÄLSOVÅDLIGHET

Vi återvänder till vår nyfunna favoritmyndighet Livsmedelsverket för att förkovra oss i koffeinets ädla konst och den mänskliga kroppens begränsningar i sammanhanget. Dessvärre sviker Livsmedelsverket oss denna gång och ger inga konkreta siffror eller tips (och förlorar i samma veva sin status som favoritmyndighet). Vi vänder oss således inåt och gräver fram egna självupplevda trauman och lyckokast som förorsakats av dessa heliga drycker.

KAFFE

Som vi redogjort för ovan kan för snabbt intag av varmt kaffe med mjölk leda till ett illamående som enbart platsar i Dantes nionde krets. Vidare kan en feldosering leda till såväl oönskade tarmeffekter som tunnelseende och en andedräkt som endast kan likställas med en tre månader gammal smörgås. Å andra sidan kan en perfekt mängd sacred bean juice leda till oerhörd effektivitet, kvicktänkhet och motivation. Dessutom är det på sätt och vis en dejtvänlig dryck (tack vare dess plats i alla normala människors smakpalett), som dock inte bör feldoseras men däremot snabbt kombineras med tuggummi (se smörgås).

NOCCO

Egentligen råder samma sak som ovan vad gäller Nocco. Enda skillnaderna är att den inte påverkar andedräkten, men tyvärr inte heller platsar på en dejt (om dejten inte är en Gymkille™). Livsmedelsverket är desto mer generös med sina skriverier om riskerna med energidryck i kombination med alkohol - tydligen är det inte en bra kombination då man "riskerar att få mindre känsla för hur berusad man blir". Jaha? Här stängde vi snabbt och bestämt ner fliken - vad är det för alkoholfientligt trams? Själva ser vi bara fördelar. Humbug!

VINNARE: NOCCO

(vi erkänner villigt att detta är dels på grund av rent trots mot Livsmedelsverket)

PRESTATIONSNIVÅ

Undersökningens kanske viktigaste kategori - vilken dryck höjer prestationen till skyarna och gör att den juridiska metoden reser sig ur askan likt en fågel fenix? Här kommer vi återigen att använda oss av anekdotiska bevis från de tre senaste åren.

KAFFE

Kaffets kanske största fördel är dess orubbliga och djupt inrotade plats i den svenska folksjälen – kaffet betraktas i det närmaste som en universell prestationshöjare och uppiggare utan like. Denna uppfattning allena gör att blott en munfull kaffe på ett mycket effektivt sätt lurar det limbiska systemet till att tro att effektiviteten kommer flöda likt Dom Pérignon på Stureplan en lördagkväll. Också denna faktor bidrar till synen på kaffet som en svårslagen motståndare. Det som däremot kan tala till kaffets nackdel är dess temperatur – klunkarna fortplantar värmen i hela kroppen, inte helt olikt känslan efter en riktigt högkvalitativ depression nap. Således kan värmen genom sin motsatta effekt ta ut koffeinets uppiggande egenskaper och lämna en på ruta ett.

NOCCO

Denna klädsamt kylda förfriskning drar stor fördel av nyhetens behag (jfr. kaffets ålder: sisådär två tusen år) samt väl genomförd marknadsföring. Blotta tanken på att knäppa en kall Nocco är en pulshöjare av rang. Bara att höra ordet "Nocco" yppas ger upphov till allehanda (van)föreställningar om fantasifoster likt uppsatser som lämnas in i tid, en väckarklocka som inte snoozas och gympass som faktiskt genomförs. Dock finns det även här temperaturkomplikationer. Att knäppa en iskall Nocco under en kall novemberkväll i bibblan leder snarare till en vilja att gå hem och förpuppas under täcket än att sitta kvar och huttrande läsa klart Glavås bibel.

VINNARE: KAFFE

SLUTSATS

Sverige, vi har ett resultat! Som nog framgått är vi båda vid det här laget i det närmaste marinerade i såväl kaffe som Nocco. Allt som allt kan vi se klara fördelar och nackdelar med respektive dryck. Efter en vetenskaplig granskning går kaffet dock vinnande ut ur striden. Med detta sagt är vi emellertid långt ifrån redo att ge upp vår Nocco – den fungerar som ett ultimat komplement till den bruna flytande lyckan* vi kallar kaffe.

*Icke att förväxla med dess onda kusin, den bruna flytande olyckan.

Obs, Vi är varken sponsrade av Nocco, Hemköp eller Arvid Nordquist. Samtliga tre är emellertid välkomna att höra av sig på rattstrycket@juridiskaforeningen.se för eventuell provision.

”Våra medarbetare är vår viktigaste tillgång”

Cederquist drivs sedan en tid tillbaka som ett True Partnership. Och för att hitta nya vägar att vandra i en traditionellt sett konservativ bransch har de bland annat hämtat inspiration från Google och Apple.

Nyckeln till att driva en modern advokatbyrå är att ha passionerade medarbetare som vill vara med och ut-veckla sig själva, kunden – och Cederquist, säger Angelica Ljung, HR – och Employer Branding specialist på Cederquist.

Cederquist grundades 1953 och har gått från att vara en traditionell advokatbyrå till en modern affärspartner. Men deras mål har alltid varit att hinna först in i framtiden genom att utvecklas tillsammans med marknaden som är under ständig förändring. Idag drivs byrån som ett modernt bolag med en gemensam kultur och ett tydligt kunderbjudande.

Vi har flera spännande digitala lösningar på ingång och en modern approach till hur man ska attrahera och behålla jurister, säger Angelica Ljung, HR- och Employer Branding specialist och förklarar att deras fokus framöver bland annat ligger att bibehålla en modern och värderingsstyrd kultur. Vi har arbetat med våra värdeord; kvalitet, lyhördhet, passion och hållbarhet i över tio år, vilket gör att vi står ut bland andra byråer, säger hon.

Våra medarbetare är vår viktigaste tillgång Hos oss finns det en tydlig entreprenöriell anda och alla förutsättningar för att göra ett personligt avtryck och påverka de beslut som fattas. Vi är en stor organisation, men samtidigt tillräckligt små för att vara personliga, säger Angelica Ljung.

De tar även emot juriststudenter genom sommarnotarie-tjänster, deras student- och talangpool samt via deras årliga rekryterings-event ”CQ Recruitment Days”. Det är många som är intresserade av att arbeta extra på Cederquist, bland annat tack vare att de får en unik inblick i det vardagliga arbetet på topprankad affärsjuridisk advokatbyrå.

För oss är det en självklarhet att erbjuda juriststudenter en möjlighet att bilda sig en egen uppfattning om oss som arbetsgivare. Vi vet att det finns många spännande arbets-platser att välja mellan som färdig jurist och det är därför viktigt för oss att redan tidigt etablera en relation till de studenter som är nyfikna på just affärsjuridik.

Dina tips till studenter som vill lära känna Cederquist?

Följ oss på våra sociala medier, där lär ni känna oss som organisation och våra medarbetare. Håll även koll på vår hemsida och kärriärsida för att läsa intervjuer i vår karriärblogg och andra nyheter. Kom fram till oss på mässor och andra event, bästa sättet att lära känna Cederquist är att prata med någon som redan är en CQare!

#Denmodernabyrån #CQ

TEXT: JEAN NABO

Inblick i Europaparlamentet - en student berättar

I samband med valet till Europaparlamentet tidigare i år fick Rättstycket chansen att prata med Adis Hasic, som i augusti 2018 tog ett uppehåll från sina studier på juristpro-grammet för att arbeta som trainee på Europaparlamentet Bryssel. Många av de som arbetar inom EU:s organ har en juristexamen, men av dem är det inte alla som arbetar med juridik. Arbetsuppgifterna för en jurist varierar väldigt mycket. Det står emellertid klart att EU i hög grad är bero-ende av duktiga och kunniga jurister.

ADIS HASIC, TRAINEE PÅ EUROPAPARLAMENTET BRYSSEL

Vad lockade dig till att arbeta inom EU?

– Det som lockade mig var främst möjligheten att få vara med och ser hur lagstiftningsarbetet går till: vilka beslut och kompromisser som måste tas, både bland de politiska grupperna och mellan medlemsstaterna och de andra två EU-institutionerna, rådet och kommissionen. Samtidigt såg jag det som en möjlighet att få se parlamentet inifrån och på så sätt bilda mig en bättre uppfattning om dess arbete och betydelse.

Kan du beskriva din väg till EU?

– Min väg var ganska ”straight forward”. Jag såg en annons om ett arbete hos en politiker i Europaparlamentet, som jag tycker om och vars politiska åsikter jag håller med om i stort, så jag skickade in mitt CV precis som för vilket annat jobb som helst. Sedan gick jag på två intervjuer, dels med kontorschefen och dels med politikern i fråga.

Kan du berätta lite kort om just dina arbetsuppgifter?

– Till en början var mina arbetsuppgifter ganska enkla. Jag ansvarade för kommunikation och för den löpande administrationen på kontoret. Jag fick bland annat uppdatera sociala medier, skriva nyhetsbrev och liknande. Under den här perioden fick jag också följa med den ansvarige för policy-arbete på kontoret och gå med på förhandlingar och möten för att sätta mig in i hela systemet. I takt med att jag blev mer erfaren fick jag större ansvar. Efter ett tag fick jag min första fil som handlade om ett yttrande från parlamentets sida gällande implementeringen av ett direktiv rörande sena betalningar. Då fick jag sätta mig in i hela problemet med sena betalningar i Europa genom att läsa långa dokument och undersökningar framställda av kommissionen och genom att prata med lobbyister om vilka problem de upplevde i förhållande till direktivet. Med all den här informationen i bakhuvudet fick jag sedan skriva ändringsförslag på kommissionens ursprungliga direktivtext. Detta gjorde jag på den liberala gruppens vägnar. Varje politisk grupp har en person som ansvar för en viss fil. När alla grupper har presenterat sina ändringar till texten börjar arbetet med att förhandla fram en kompromiss som hela parlament kan stå bakom. Då gäller det att försvara sina förslag mot de andra politiska grupperna. Det är en rolig men snårig del i förhandlingarna, och man måste vara beredd på att inte få igenom allt man har presenterat. I samband med att en kollega slutade har jag fått ta över allt arbete som relaterar till vårt arbete i utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (IMCO).
I takt med allt större ansvar har jag också fått möjligheten att vara med på flera trilogförhandlingar och försvara parlamentets position gentemot rådet och kommissionen.

Vad är det roligaste med arbetet?

– Den absolut roligaste delen av mitt arbete skulle jag säga är den initiala fasen av ett nytt lagstiftningsarbete. Då presenterar de olika politiska grupperna sina förslag och man får inom sin grupp börja fundera på vilka kompromisser man är villig att göra och vilka röda linjer man har. Det är också väldigt kul att det ständigt pågår olika sociala evenemang, vissa som vi själva organiserar men också andra som vi blir inbjudna till. För någon vecka sedan organiserade vi exempelvis ett event med den högste representanten för Bosnien och Hercegovina, Valentin Inzko. Det var naturligtvis spännande att träffa honom och höra vad han hade att säga.

Och det tråkigaste?

– Den mindre roliga delen av arbetet skulle jag säga är i slutfasen på ett lagförslag, när samtliga tre institutioner har bestämt sig om vad en viss lag ska innehålla men inte om hur den ska skrivas. Det blir då ofta utdragna möten där man försöker komma överens om vilka ord och formuleringar som ska användas. Dock är detta fortfarande en väldigt viktig del av det parlamentariska arbetet.

Vilka möjligheter finns det för någon med en juristexamen på Europaparlamentet?

– Väldigt många! Jurister är eftertraktade både på utskottssekretariaten, i parlamentets rättstjänst och hos enskilda parlamentariker. Det är lite skiftande arbetsuppgifter. Om man är intresserad av att huvudsakligen arbeta med renodlad juridik är det nog bäst att söka sig till rättstjänsten. De andra rollerna innehåller en hel del arbete med lagar och regler men är i grund och botten politiska. För att arbeta i rättstjänsten krävs en juristexamen och goda kunskaper i flera EU-språk.

Hur känner du att ditt arbete på EU-parlamentet relaterar till den juridik som vi har på juristprogrammet? Kände du att du hade en god bas i och med din utbildning?

– Mycket av vår inhemska rätt bygger naturligtvis på EU-rätt så det är klart att det ger en liten fördel rent kunskapsmässigt. I exempelvis kommissionens utredningar används det ofta många juridiska termer och referenser till andra lagförslag. Att ha dessa i bakhuvudet är endast något positivt. Den materiella kunskapen är dock inte en lika stor fördel som den generella förståelsen för lagar och regler, som man får under sin tid på juristprogrammet. Att hela tiden exponeras för lagar, rättsfall och regler gör naturligtvis att man vänjer sig vid att arbeta med dem. Det ger en förståelse för hur en lag bör läsas. Detta hjälper otroligt mycket när man ska sätta sig in i exempelvis ett direktiv som behöver uppdateras på något sätt. Det är svårt att göra något bättre om man inte förstår grundproblemet.

Berätta lite om hur det är att arbeta med internationella kollegor!

– Det är jätteroligt! Det är det mest spännande jag har gjort. På mitt kontor är vi en internationell skara och pratar i princip bara engelska. Arbetsspråket på parlamentet är också engelska, och det är det språket som används under de flesta möten. Det är i princip bara när det är politiker närvarande som det blir aktuellt med översättning. Många vill inte prata engelska - några för att de inte känner sig bekväma med språket och andra av rent principiella skäl. Det är dock sällan ett hinder, eftersom det vanligtvis finns möjligheter till översättning på alla EU-språk. I nästan varje förhandlingssal finns det översättningsbås och hörlurar på borden som används för att få en live-översättning av det talaren säger.

Vilken är den viktigaste anledningen till att man som jurist bör söka sig till ett arbete inom EU?

– EU-rätten har stor påverkan på vår egen rätt. Som blivande jurist tror jag det kan vara nyttigt att lära sig inte bara hur man tillämpar lagar men också hur de skapas, samt vilka överväganden som måste göras för att få till en bra text. Genom att se hur de skapas och framställs får man också en större förståelse för hur juridik fungerar. Jag skulle råda varje juriststudent att söka sig hit! Även om man inte blir kvar här så utvecklas man enormt mycket på det personliga planet!

3 X om y

TRE SAKER MAN FÅR HÖRA NÄR MAN BERÄTTAR ATT MAN ÄR JURISTSTUDENT:

"Då får du hjälpa mig när jag hamnar i trubbel. På tal om det, jag körde…"

"nU fÅr MaN pAsSa sIg"

"Är det svårt att komma ihåg alla lagar i lagboken?"

TRE PROBLEM SVERIGE STOD INFÖR NÄR A$AP ROCKY HÄKTADES

Hur myndigheternas datasystem skulle hantera dollartecknet i namnet.

Hur man skulle förhålla sig till en twittrande, filterlös och impulsiv affärsman med tillgång till kärnvapen.

Hur man skulle översätta "pizza-fisk" till engelska, samt hur man skulle få det att låta rimligt.

TRE PARALLELLA DRAG HOS EN JURISTSTUDENT:

Grandios självbild.

Avgrundsdjupt självhat.

Humor.

INSÄNDARE

Hej alla juriststudenter,
Jag vill härmed förmedla min hjärtefråga. Kan vi alla komma överens om att inte kurslitteraturen såga? Jag har nämligen ett himla sjå med att sälja min kurslitteratur när den ändras varje termin. Jag förstår att förbättring är viktigt, men detta är inte bra för pappersindustrin. Inte heller för min plånbok. När allt kommer omkring är det väl ändå ingen sorg, om boken är skriven av Grauers, Edelstam eller Jareborg.

/Framåtsträvande T5:a

Hej Trött!
Jag vill svara insändaren "Trött" i tidningens förra nummer. Det var jag som råkade koppla in mig i läsesalens högtalarsystem onsdagen den 20 februari 2019 och jag har väntat på möjligheten att få skriva en insändare för att be så mycket om ursäkt för det. Jag ska försöka att inte göra om det.

/Rickard

Hej Rättstrycket,
Jag tycker Handelspuben har öppet alldeles för sällan. Måndag, tisdag, torsdag, fredag, lördag och söndag saknar jag en pub att gå till. Ett ställe med rimliga priser och hög toleransnivå för överkonsumtion, är det för mycket begärt? Jag tycker inte det. Jag önskar ibland att jag hade varit mer tekniskt lagd, för då hade jag gått på Chalmers. På Chalmers är pubarna öppna mycket oftare.

Med vänlig hälsning,
Less

TANKAR FRÅN EN FÖRELÄSNING I PROCESSRÄTT

ILLUSTRATION: BJÖRN AXETORN OCH JOHN FRIDÉN

OSKYLDIGHETS-PRESUMTIONEN

TEXT: JULIA ANDERSSON

Oskyldighetspresumtionen är en av rättsordningens starkaste rättssäkerhetsgarantier. Principen utgör en rätt för individen att anses som oskyldig fram till dess att en domstol lagligen fastställt dennes skuld. *Innocent until proven guilty,* med andra ord. Enligt min mening tycks dock en samtida högaffelmentalitet och desperat jakt efter syndabockar ha resulterat i att människor är villiga att tumma på den ack så viktiga presumtionen.

Art. 6.2 Europakonventionen, art. 11.1 FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna och art. 48 EUs rättighetsstadga – tre tunga internationella traktat som var och en, och tillsammans, fastslår vikten av en orubblig oskyldighetspresumtion i ett rättssäkert samhälle. I själva verket indikerar mängden regleringar på området att ett samhälle knappast kan anses vara rättssäkert såvida inte oskyldighetspresumtionen är tillfredsställd, än mindre anses vara i linje med mänskliga rättigheter. Sett till antalet regleringar torde det således inte föreligga något problem.

Likt så mycket annat inom juridiken speglar dock inte alltid teorin verkligheten. Återigen tycks internet vara boven i dramat – i alla fall en medgärningsman. Det är bara att gå in på valfritt kommentarsfält på Facebook, inlägg på Instagram eller tråd på Twitter: överallt samlas människor som är missnöjda över att en domstol inte dömde en tilltalad som ”så uppenbart var skyldig”. Oskyldighetspresumtionen är ett minne blott och ingen tycks beakta rättsordningens beviskrav. Många gånger kan ifrågasättas om diskussionsdeltagarna ens har läst domskälen. Vissa tycks mer eller mindre ogrundat hänga ut sina medmänniskor som skyldiga till förkastliga gärningar. Det är en digitaliserad och mer sofistikerad version av att banka ner dörren till domstolen med facklor och högafflar i högsta hugg.

Jag kan inte svara på vad beteendet beror på. Okunskap? Ignorans? Nonchalans? Troligtvis en släng av alla tre. Samhället har naturligtvis ett intresse av att individer skyldiga till brott ställs till svars för sina handlingar. Domstolsväsendet intar en moralbildande roll genom att utdela konsekvenser för beteenden som bedömts vara oacceptabla och därför har kriminaliserats. Det är typisk inlärningsteori – negativa konsekvenser minskar sannolikheten för att individen genomför handlingen igen. Samtidigt verkar följderna avskräckande för andra att utföra samma gärning. Frånvaro av konsekvenser utgör således en öppen gata för anarki.

Att den tilltalade frias från ett åtal korrelerar istället med att åklagaren inte har kunnat lägga fram tillräckliga bevis för att den åtalade bortom rimlig tvivel är skyldig till gärningen. Om åklagaren inte uppfyller sin bevisbörda är det omöjligt för domstolen att lagligen fastställa den tilltalades skuld. Då är inte heller individen skyldig till gärningen – oavsett hur uppenbar dennes skuld tycks vara.
Med det sagt får inte den mänskliga faktorns betydelse underskattas. Ibland blir det fel. Det finns många exempel på domar som kan ifrågasättas (och har ifrågasatts). Vad är emellertid alternativet till att ha beviskrav och en oskyldighetspresumtion i rättsordningen? Argumentet att den åtalade är ”uppenbart skyldig” till gärningen flyger inte i domstol, och så skall det vara. Det är minst sagt oförutsägbart om människor döms för en gärning med motiveringen ”åklagaren har visserligen inte framställt tillräckliga bevis, men det är ju helt uppenbart att det var du som gjorde det”.

Överklagandeinstitutet är ett alldeles ypperligt verktyg för att komma underfund med felaktiga domar. Att ifrågasätta domstolens bedömning faller inom både åklagarens och försvarsadvokatens verksamhet. Om åklagaren anser domstolens bevisvärdering vara felaktig och bedömer att det finns en chans att den tilltalade fälls för brottet kommer hen överklaga domen.

Likväl är det av stor vikt att föra en diskussion kring samhällsföreteelser – i synnerhet när dessa härstammar ur ett verktyg som har inflytande över den enskildes frihet (och låt oss vara ärliga, även den bäste gillar att skvallra). Gränsen mellan diskussion och smutskastning är dock tunn och det gäller att hålla sig på rätt sida, särskilt då smutskastningen bryter mot en av rättsordningens mest fundamentala byggstenar.

FOTO: TOBIAS REGELL/CAMERA LINK

TEXT: JOSIP LADAN

Trägen vinner

Han försvarade Rakhmat Akilov efter terrordådet på Drottninggatan, är en av Sveriges mest framstående försvarsadvokater och har till och med figurerat på vita duken vid två tillfällen. Rättstrycket har träffat Johan Eriksson för att prata om varför han aldrig har tänkt på karriären, om att våga säga nej och om hur juridiken är en sorts sport.

Hantverkargatan, Kungsholmen, Stockholm. Ett par hundra meter från Kronobergshäktet, på lagom avstånd från förhörsrummen, ligger Försvarsadvokaterna. Björn Sandin, advokat och delägare, öppnar dörren.

– Hej, välkommen! Jag måste rusa, men bara slå dig ner.

Ett par minuter senare kommer Johan Eriksson ut från sitt kontor.

– Tjena, det är bara att gå in och sätta sig, jag kommer strax.

Prestigelöst, rakt, enkelt och inbjudande. Troligtvis för att grundaren själv har en prestigelös bakgrund.

– Jag är en högst vanlig grabb från Söder, sportintresserad i grunden och utan några som helst tankar på att ägna mig åt akademiska studier. Tillfälligheter förde mig till juridiken – jag kom in på reservplats och var egentligen en sådan som tyckte att skolan var ganska kass. Jag gillade inte skolan som den var då, den passade mig inte alls. Sen började jag med juridiken och hittade rätt direkt. Det var som om jag hade förts dit av en magnet, förstår du? Trots att det inte fanns någon plan. Så tyckte jag plötsligt att studier var något helt fantastiskt, eftersom jag läste något jag själv hade valt, säger Johan Eriksson.

– Jag upplevde universitetsvärlden – och hoppas att den är så fortfarande – som väldigt rättvis. Det spelar ingen roll vem man är; alla är där i egenskap av studenter och det handlar om att visa resultat. Jag tyckte om miljön, omgivningen… Egentligen allt. Sen pluggade jag, fick av en tillfällighet jobb på en byrå, precis som mycket annat i livet, och gillade den världen lika mycket. Redan under studietiden blev jag intresserad av straffrätten och den delen av juridiken. Jag hamnade inte på en renodlad brottmålsbyrå, utan på en där det fanns lite allt möjligt. Det var lite av en ”kändisbyrå” som Björn Rosengren, en dåtida stjärna inom advokatyrket, ansvarade för. Det gav mig chansen att få lite andra typer av uppdrag. Sedan kom det här med målsägarbiträden, vilket gjorde att magneten jag pratade om innan förde mig till nästa grej – domstolar, processer och den biten. Då blev jag förtjust i det och är det fortfarande lika mycket som…

… då?

– Ja, lustigt nog. Jag är kanske ännu mer förtjust i det i dag eftersom man slipper nervositeten och oron som man kanske hade i början, att man var rädd för att göra fel. Sen har jag ju på något vis återvänt till grunderna i och med att jag börjat undervisa advokater och juriststudenter, vilket har givit mig en möjlighet att sprida mina idéer om hur man borde göra. Min idé har väl varit lite annorlunda eftersom jag tidigt fattade tycke för engelska advokater och såg hur skickliga de är. Därmed såg jag vilken fantastisk utvecklingspotential det fanns för svenska advokater. Nu har det blivit en jättestor del av min undervisning. Bland annat har jag skrivit en bok i ämnet. Det är också en grej som jag gillar jättemycket, att tänka på hur man gör. Jag är helt enkelt en vanlig grabb som givet ordningen vi har i det här landet fick chansen att bli jurist utan att exempelvis ha en pappa som var advokat. Därför tycker jag att det är sorgligt som det är nu – jag hade aldrig kunnat komma in med mina betyg så som det ser ut. Vi måste hitta något sätt att kunna ta hand om intresserade studenter; om man exempelvis skulle läsa på KTH men vara dålig på matte så skulle det troligtvis inte ens gå. Därför borde det på alla högskolor finnas en alternativ möjlighet att ta sig in genom att vara intresserad av ämnet.

Menar du som ett praktiskt prov?

– Exakt. Det borde finnas. Då blir det fel igen, eftersom ni elitstudenter, som ni ju är med era toppbetyg, blir just en form av elit. Varför ska inte de som exempelvis idrottat på hög nivå kunna konkurrera? Det är nästintill omöjligt att satsa på sin idrott och kunna klara av att nå så höga betyg under gymnasietiden. Satsningen på idrott i dag kryper längre och längre ner i åldrarna, vilket gör att man måste ”välja” tidigt. Därmed försvinner väldigt många som har de egenskaper som vi behöver i juristyrket – att inte ge upp, till exempel. Det är lite sorgligt, faktiskt. Nu har jag i och för sig blivit vald till hedersdoktor på mitt eget universitet, vilket är en enorm ära, så där hoppas jag kunna förändra saker till de bättre. Jag tycker verkligen att man borde göra något åt det, eller åtminstone hitta ett annat intagningssätt än betyg och högskoleprov.

Diskussionen kring just betygen på juristprogrammet är och har varit ständigt återkommande. Studenter tänker mycket och ofta på hur många AB:n och Ba:n man har, hur man står sig i konkurrensen jämfört med kurskamrater och juriststudenter från andra delar av landet, samt vad framtiden bär med sig om man inte tar examen med toppbetyg. Johan Eriksson berättar att betygen visserligen är viktiga, men att de inte är avgörande för en framgångsrik karriär. Snarare tvärtom.

– På min byrå stirrar vi oss inte blinda på betyg. Självklart har vi stjärnstudenter även här, men alla är inte det. För mig är personligheten väldigt viktig tillsammans med vad du kan åstadkomma med din penna – hur du formulerar dig, uttrycker dig, skriver… Juridik är något du lär dig under tiden. Självklart måste du vara rimlig på juridik innan du kommer hit, det är inte det, men det är många andra egenskaper som är viktiga i det här yrket. Tittar man bara på betyg så riskerar man att bibehålla det här ”elit-tänket” som redan finns. Jag tänkte på det häromdagen – en kollega skulle ha ett träningsförhör med sin son inför ett prov i skolan. Då tänkte jag tillbaka på mig själv; jag har aldrig varit med om sådana förhör eller har tyckt att det någonsin har varit roligt. Det är ett exempel på hur man genom att ha skaffat sig en egen akademisk bakgrund för vidare ett tänk där bra skolor, engagerade föräldrar och superbetyg tillmäts större vikt än vad som kanske behövs. Jag minns knappt någon från min tid som hade sådana betyg. Om det är kravet i dag så går vi miste om en hel del studenter.

– Marknaden ser väldigt annorlunda ut i dag, ska man veta. När jag blev advokat 1994 tror jag vi var runt 2 000 i hela landet. I dag är vi över 5 000 – på bara 25 år har alltså mängden mer än fördubblats. Dessutom finns det väldigt många fler biträdande

jurister i dag än då, något som dessutom ökar lavinartat. Det gör sektorn ännu trängre och ökar markant konkurrensen för de arbeten som finns. I sådana situationer har kontakter stor betydelse, framförallt om man ska syssla med brottmål. Vi anställer inte jättemånga, särskilt inte om du jämför med affärsjuridiska byråer där en firma kan anställa lika många jurister på ett år som vi är verksamma i branschen. Då kanske kontakter avgör, eller möjligtvis att man suttit ting, men också att man gjort uppsatspraktik – så har i alla fall vi fått in många av de jurister som sitter här. Jag är och har alltid varit väldigt angelägen om att man ska tycka om de man jobbar med, att de ska ha rätt känsla för yrket och helt enkelt vara bra personer. Man blir kreativ av att arbeta i en kreativ miljö där man känner sig omhändertagen på något sätt.

Hur har du själv resonerat och funderat kring din egen karriär?

– Nu ska jag ge dig och alla andra ett gott råd här – jag har aldrig tänkt på karriär i hela mitt liv. Aldrig någonsin. Jag har bara velat ha ett jobb och har jobbat hårt. Att jag har ”lyckats” i mitt jobb har bara att göra med att jag har velat det, men jag har aldrig fattat ett enda strategiskt beslut i hela mitt yrkesliv. En hel del tur ingår ju i det där, men många jurister jag känner har hamnat på sina första jobb av en slump och därmed fått chansen. Att lyckas har de bestämt sig för själva. Jag hör ofta unga jurister säga ”jag har tänkt det här och det här angående karriären”, men det kanske har att göra med hur samhället har förändrats eller att jag växte upp i en annorlunda miljö. Just ordet “karriär” har inte funnits med i mitt yrkesliv – jag har jobbat på två byråer i hela mitt liv. Den första blev jag delägare i och den andra och nuvarande startade jag själv tillsammans med ett par andra. Hade jag inte så gärna velat jobba med brottmål så hade jag lika gärna kunnat vara kvar på min första arbetsplats. Visst hade jag kanske kunnat vara smartare i något avseende någonstans, men jag känner mig stolt över vad jag åstadkommit i mitt arbete trots att det aldrig har följt någon karriärväg eller att jag tänkt så jävla mycket på pengar heller.

Har du haft eller har några förebilder i yrket?

– Björn Rosengren är en av dem och vi har fortfarande kontakt. Det var väl under några år efter jag hade slutat som det var smolkigt, men nu har vi kontakt. Under min karriär har jag haft många andra förebilder som jag tyckt varit duktiga – Peter Althin var en stor sådan, Henning Sjöström var min idol under mina unga år. Jag fick också förmånen att träffa honom eftersom han var god vän med Björn Rosengren. Henning är kanske en av de mest betydelsefulla advokater vi har haft, eftersom han i stor utsträckning ändrade hela advokatyrket – innan 1948 var försvarsadvokater ett ganska slätstruket skrå, man fanns bara där för att finnas, mer eller mindre. Henrik var otroligt viktigt i det sammanhanget. Peter Althin… Allt han sa, gjorde, hade för sig… Jag ville härma mycket av det där, så duktig var han. Claes Borgström var oerhört skicklig… Lars Kruse, Torgny Palm… Det är så många som jag skulle vilja nämna och som har betytt så oerhört mycket för mig genom åren.

”jag har aldrig tänkt på karriär i hela mitt liv. Aldrig någonsin. Jag har bara velat ha ett jobb och har jobbat hårt.”

– En sak som jag tänkt på är att jag vet att det finns folk som har mig som förebild i dag. Jag har sett en hel del advokater genom åren som har betett sig snorkigt mot unga advokater – jag försöker att avstå från det och hoppas att folk uppfattar mig som hänsynsfull i stället. Jag tror det är en viktig grej och att man har nytta av det i livet. Dessutom vill jag ge tillbaka till studenter och hjälpa dem om jag kan genom konkreta och praktiska tips om att, och hur, man ska tycka om yrket.

Johan Eriksson återkommer många gånger under samtalet till skillnaderna mellan hans generation och de unga jurister som är verksamma i dag. Bristen på tålamod och en övertro till karriärsplanering kan tala emot en på lång sikt.

– Unga människor är inte uthålliga nog. Folk tänker ”okej, nu har jag jobbat i några år och det börjar bli dags för mig att få lite få svårare uppdrag”, precis som om man vore i ett fotbollslag och tänker att man ska spela med A-laget för att man slår tunnlar på träningen. Det tar väldigt, väldigt lång tid! Var uthålliga, kämpa och tänk mindre på karriär! Om man bara ser till att bli bra på sitt jobb så kommer det att lösa sig – jag har aldrig träffat en advokat eller ung jurist som det inte har gått bra för.

Tror du det är en generationsfråga?

– Absolut. En väldigt bra vän till mig, Nancy Hollander, en superadvokat i USA, berättade för mig att hon hade hållit i en anställningsintervju. Jobbar man i USA är en arbetsintervju med henne att likställa

med en audiens hos kungen för oss. Då hade den här unga juristen frågat henne ”vad kan du göra för mig, Nancy?” Då tänkte jag att det måste vara en generationsgrej. Människan förändras i takt med samhället, det är inget konstigt med det. Om jag tänker på mina föräldrars generation… De gick bara till jobbet och gjorde vad de skulle. Om chefen var dum så jobbade man på ändå. I dag undervisar jag folk som ska bli advokater och där märks det hur många det är som har jobbat på många olika arbetsplatser trots att de dittills haft väldigt korta yrkeskarriärer. Jämför det med kollegor i min ålder som varit på en eller väldigt få platser under hela sina liv. Folk gör sina små strategiska hopp – jag säger inte att det är rätt eller fel, men det är bara väldigt annorlunda. För att bli processadvokat krävs det erfarenhet, det kan man inte läsa sig till. Erfarenheten gör dig också med tiden till en bättre advokat.

I år firar Johan Eriksson 30 år inom advokatyrket. Målen har varit många, lärdomarna än fler, men det som Eriksson är mest känd för under senare tid är när han försvarade Rakhmat Akilov, terroristen på Drottninggatan i Stockholm som mördade fem människor och skadade fler än 100. Att advokatyrket kan vara utsatt är ingen hemlighet, men den här gången var det något annat.

– Jag har bara varit med om drev i sådan bemärkelse en gång, och det var i samband med Akilov-rättegången. Jag skulle säkert kunna sitta och googla mig själv och hitta annan skit som skrivs också, men jag gör inte det. Jag förhåller mig till det som är här och nu – man måste veta att man som försvarsadvokat arbetar med något som gör att folk kommer tycka illa om en, eftersom vi alltid är på ”fel sida”. Man måste ha en tro på det man gör, och det har jag, eftersom jag anser att försvarsadvokatens roll är så pass viktig. Sedan måste man lära sig att skilja på människor som är farliga på riktigt och människor som har visst fog för att tycka att man är en skit.

På vilket sätt?

– Säg att jag försvarar någon som sägs ha mördat någon annans son. Dels tror de anhöriga att han är skyldig, dels tycker de att jag kämpar och håller på för att sätta honom i god dager. Det enda jag kan göra är att vara respektfull, det ska man också kunna kräva av en advokat. Jag har den arbetsuppgiften jag har, det behöver jag inte skämmas över, men man ska alltid behandla motpartens sida med respekt.

Finns det något eller några fall som har påverkat dig personligt?

– Självklart. Men jag nämner dem aldrig. Jag minns också uppdrag där man fått sig en lusing, där man i efterhand förstått att man skulle gjort på ett annat sätt. Annars så är jag i fullt sjå med att tänka på att inte stanna upp, utan fortsätta och försöka utveckla mig hela tiden. Och det är också det som är det fina med det här yrket.

– Jag måste alltid utgå från vad min klient berättar för mig. Ibland kan jag tänka “hur man kan väcka åtal i det här fallet?”, samtidigt som motståndarsidan är helt övertygad om att min klient är skyldig. Det är så sällan som det är ett problem, om jag ska vara ärlig. Hamnar man i moraliska diskussioner med sig själv så klarar man inte av jobbet. Man kan alltid tacka nej till fall – Silbersky tar inte narkotikamål, jag vet folk som inte tar sexualbrottmål… Gudskelov har jag själv inga sådana allvarliga brott som jag har utsatts för som i sin tur föranlett att jag inte vill arbeta med en viss brottstyp – skulle det varit så hade jag ju självklart inte tagit dem på mig. Det där tror jag alla måste bestämma själva. Folk inbillar sig ofta att exempelvis en mördare är eller ska vara på ett visst sätt. De jag träffar är precis som du och jag, och dessutom i en trängd situation.

Lugnet, tryggheten och säkerheten präglar allt Johan Eriksson uttrycker. Något som han tagit med in i rättssalen, berättar han.

– Jag har egentligen blivit så trygg i mig själv att jag inte behöver vara aggressiv, skrikig eller skränig. Jag var det när jag var yngre! Nu är jag bara mig själv. Det var nästan mer förvånande att jag skulle vara aggressiv eftersom det är så långt ifrån den jag annars är. Jag tror att om du beter dig och agerar på ett sätt som folk kan respektera, så är chanserna större att de också börjar gilla dina argument. På det sättet är jag nog också en väldigt tuff motståndare – jag är inte aggressiv, men jag ger mig aldrig heller. Helt obändig. Har jag bestämt mig för att driva en linje så gör jag också det. Kan man göra det och samtidigt bete sig respektfullt… Det glädjer mig att det verkar vara ett sätt man kan föra vidare till andra också. Samtidigt får man ha lite överseende med att unga advokater kan vara lite aggressiva: det är en väldigt utsatt position och man är väldigt ensam. Det är du mot hela världen, ingen kommer gilla det du säger och du önskar att plädera i morgon i stället för i dag trots att alla vill bli klara nu. Det kräver en viss viljestyrka!

Du har blivit vald till ”Advokaternas advokat” sju år i rad. Om vi vänder på det – vem skulle du själv valt som försvarare om du hamnat i knipa?

– Först skulle jag vilja säga att det beror lite på vad jag är misstänkt för. Vi har lite olika egenskaper, jag skulle nog kunna ha lyxen att välja en specifik för ett specifikt brott. Lars Kruse, min gode vän och förebild i sin noggrannhet… Vi skulle nog bli ett väldigt starkt team, säger Johan Eriksson och ler finurligt. (Lars Kruse hamnade på andra plats i listan ”Advokaternas advokat”, förf. anm.)

Har du någonsin känt ett behov av att prata med exempelvis en samtalsterapeut om det du upplever i yrket?

– Det är kanske också en generationsfråga. Hade du ställt den frågan när jag började jobba hade folk trott att du var galen. Vi jobbar ju bara! Personligen har jag aldrig känt ett behov av det, men jag har däremot lärt mig att det som är farligast i jobbet är stressen. Jag har varit med om situationer där min arbetsbörda är omänsklig, att jag suttit och jobbat till fyra-fem på morgonen och tänkt att jag borde jobba lite till. Sen ska man upp i rätten på morgonen och hinner inte äta lunch eftersom häktet väntar. Det här händer eftersom man oroar sig för att inte få fler uppdrag, att inte kunna försörja sig och så vidare. Man måste försöka lära sig att kunna säga nej och att planera sitt liv. Tar man illa vid sig av saker man ser eller hör, exempelvis obduktionsbilder eller berättelser i en rättegång, då ska man naturligtvis prata av sig. I mitt fall har det i stället varit tung stress under lång tid som varit en belastning. Jag försöker lära unga jurister samma sak, att undvika det så långt det går. När jag började var arbetsklimatet ett helt annat: man skulle vara på jobbet vid 06, inte gå hem innan 22, möjligen på fredagen, inte jobba under 70 timmar i veckan eftersom det bara var mesar som gjorde det… Ibland fanns det inte ens arbetsuppgifter till den mängden timmar! Det är ett föråldrat synsätt, men det är inte heller möjligt att jobba 25 timmar i veckan. Allt handlar om planering och att inte överskatta sin förmåga att göra saker i morgon när de kan bli gjorda i dag. Man borde ta fram sin kalender, lägga till alla måsten man har, addera några roliga saker, och sen se och konstatera ”det finns ingen tid här”. Det är i särklass den svåraste delen av vårt yrke och det som blir en chock för människor med en annan vardag, den här ordentliga karusellen av hårt arbete. Är du dessutom orolig för att göra rätt hela tiden så blir det ännu jobbigare.

Är det möjligt att någonsin släppa jobbet som om man hade ett vanligt ”nio–till–fem–arbete”?

– Jag kan det. När jag kommer hem så är jag hemma. Jag lämnar inte ut mitt telefonnummer till någon – är jag ledig så är jag. Det har inte alltid varit så, verkligen inte, men nu har jag lyxen att ha den möjligheten. Samtidigt har jag haft en period där jag haft små barn hemma, då måste man gå vid 17 och hjälpa till med andra grejer hemma. Då måste du jobba sent på kvällen, vilket i längden påverkar din arbetssituation. Då är det bättre att ta två timmar mellan exempelvis 18 och 20, jobba klart då och vara fri resten av kvällen.

Med tanke på det du säger om ditt arbete, hur har det varit att balansera det med familjelivet? Du är gift, har två barn…

– Min fru är världens bästa. Det ska du skriva med stora bokstäver. Inga vanliga semestrar, konstiga arbetstider, snabba ryck, situationer när man precis kommit ut på landet och ska ha det trevligt och så ringer telefonen och jag måste åka. Hade min fru inte varit den hon är så hade det aldrig någonsin fungerat. Det här är en livsstil. Nu är det modernt att ha dåligt samvete, men jag tycker att jag har en superbra relation med mina barn, även om du egentligen ska fråga dem om det. Det har säkert funnits perioder där de tyckt att det varit trist att jag hade dragit iväg, men den största nyttan jag har haft under de här åren är att jag har varit närvarande när jag umgåtts med dem. Inte tänkt på annat, inte gjort något samtidigt, utan bara varit med dem. Det man lär sig är att inte lova att det blir bättre nästa vecka. Det funkar inte eftersom det alltid kommer något nytt. Jag är beroende av att folk begär mig som försvarare!

Karriären som försvarsadvokat har gjort Eriksson så pass framgångsrik att han vid två tillfällen har spelat sig själv i filmer: första gången i Johan Falk-filmerna och andra i filmatiseringen av Lasermannen–fallet.

Hade det varit en alternativ karriär för dig om juridiken inte varit aktuell?

– Det var kul där och då, men jag har aldrig känt någon lockelse till att jobba med den sortens grejer. Jag vet inte vad jag hade gjort om jag inte varit jurist. Sport, kanske, men det hade berott på så många andra omständigheter också. Plus att man är klar där när man är 38. Givet att jag känner som jag gör så hade jag jobbat med något där man är i kontakt med människor – som ung jobbade jag i skoaffär och tyckte att det var toppen, men kände samtidigt att jag ville påverka min egen situation lite mer. Egenföretagare, kanske? Det hade jag nog varit. Att inte behöva vara bunden av någon. Jag hade jobbat dubbelt så mycket, men ingen jävel hade kunnat komma och säga till mig, säger Johan Eriksson och skrattar.

7 SNABBA

Bästa sportfilmen:	”Fimpen”
När du inte jobbar:	Är med familjen, tar det lugnt
Lyssnar på:	Magnus Uggla
Hockey	**Fotboll**
Djurgården	AIK (“*Det där andra kan du ta bort!*”)
Stan	landet (“*Jag är verkligen en stadsmänniska. Alltså verkligen.*”)
Västkusten	**Skåne**

Together we make a mark

Vill du bli en del av vårt team? Har du ett genuint intresse för affärsjuridik tillsammans med ett naturligt kommersiellt tänkande? Vill du arbeta i ett högpresterande team med stark framåtanda där ingen dag är den andra lik? Registrera din ansökan på vår hemsida **www.whitecase.com/careers/locations/sweden** med CV och personligt brev på engelska, betyg från din juridiska utbildning, gymnasiebetyg samt eventuella övriga meriter.

Följ oss gärna på

WHITE & CASE

TEXT OCH FOTO:
KIM DAHL OCH ANNA MATSSON

Konst på Handels

Näcken - stenen på innergården
Stenen är målad av Åke Pallarp och föreställer Näcken. Den placerades på innergården 1992, efter att den var med i en världskonstutställning i Sevilla. Bokstäverna på ena sidan bildar ordet Näcken medan man på andra sidan kan uttyda bokstäver som bildar Ernst Josephsson, vilket är en känd Näckenmålare.

Aktris - skulptur ovanför entrén
Bronsbysten är skapad av Claes Hake 1975. Han gick på konsthögskola i Göteborg och det finns även en serie tavlor av honom på en vägg i Handelsrätten.

Modellhuset
Den här modellen av modellören Inge Eklund föreställer de byggnader som från 1875 till år 1992 låg här på Vasagatan 1, men som revs år 1992 för att göra plats för Handelshögskolans nuvarande lokaler. I de tidigare byggnaderna bedrev Göteborgs Högre Samskola verksamhet mellan 1901 och 1969, då skolan flyttade.

Stenarna
De här två har mycket gemensamt – de kom (troligen) till Göteborg under 1950-talet, har stått på Vasa Viktoriagatan 30 från 1972 till 1995, då de flyttades tillbaka till Vasagatan igen. (1) är järnmalm från Kiirunavaara och (2) är Bolidenmalm från Skelleftefältet.

Aspälva - tavla utanför JF
Denna tavla är skapad av Katinka Andersson. Hon använder sig av kläder, smink och kostym som hon placerar i olika naturscener och sedan fotograferar.

Rättstrycket är Juridiska Föreningen i Göteborgs studenttidning. Tidningen drivs helt och hållet av studenter från juristprogrammet som engagerar sig ideellt.

MANNHEIMER SWARTLING VINGE Lindahl

I SAMARBETE MED MANNHEIMER SWARTLING, WHITE & CASE, LINDAHL, CEDERQUIST, VINGE, MAQS